

vipavski glas

letnik XXVII April 2011/št. 96

Bo treba na njive

Bo treba na njive
orat in sejat,

globoko orat,
izbrano sejat,

posekat koprive,
plevel in osat!

Prišla je, prišla
tista pomlad,

ko zemlja ne kliče
le po imeti,

ampak predvsem
po imeti rad.

Tone Kuntner

V mesecu marcu se spominjamo naših žena, mater in očetov. Da bi jim nikoli ne zmanjkalo potrpljenja, moči in volje pri vzgajanju mladega rodu.

Srečno, veselo skoz božjo pomoč
mi smo ućakali veliko noć.
Ker je zdaj ta spomin,
od mrtvih je vstal Bog sin -
aleluja, aleluja!

Našim bralcem želimo vesele in doživete velikonoćne praznike.

Uredniški odbor

*Naslovnica:
Ćebela in cvet
Foto: Oton Naglost*

Pavlinova knjižnica v Vipavi

2. del

Knjige, izšle v 19. stoletju

- Volčič Janez: Šmarnice naše ljube Gospe presvetega Srca, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1879.
 - Volčič Janez: Šmarnice naše ljube Gospe presvetega Srca, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1892.
- Knjiga ima na veznem listu napisano:
 Skopo am 25/6 1895, Franz Götz, organist und ...
 Spodaj:
 Janez Gec, Skopo
- Volčič Janez: Življenje preblazene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa. 3. del. Popisal Janez Volčič, duhoven ljubljanske škofije, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1887.
 - Zajler Sebastijan: Hoja za Marijo Devico ali posnemanje njenih čednosti, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1881.
 - Pridige za vse Nedelje in Prasnike zeliga leta, ktere je pridigoval Gashper Shvab (Gašper Švab), fajmoshter v Dobu. 2. del, v Ljubljani, (Jos. Blasnik), 1835.
 - Pridige: Opominjevanje k pokori v svetim letu 1826, to je Pridige od odpustkov od pokore in nekterih drugih resniz, ktera greshnika k pravi pokori bude. Jih je pridigoval Janes Traven, fajmoshter v Poljanah nad Loko. Natisnil Joseph Blasnik.
 - Slomšek A. Martin: Pastirski listi, b. k. z. 1., (str. 19–254).
 - Antona Martina Slomškega Zbrani spisi. 3. knj.: Životopisi. Zbral, ur. in izdal Mih. Lendovšek, ptujski vikarij, v Celovcu, t. Družba sv. Mohorja, 1879.
- Kot zanimivost naj navedem imena oseb, ki jih opisuje:
 Matija Ahacel, Valentin Stanič, Franc Seraf Šmid, Tomaž Kren (Hren), Jurij Japel, Leopold Volkmar, Jožef grof Radecki, Andrej Črešnik, Jakob Strašek, Juvančič Zigmund, Janez Miklav, Janez Paul Ješenak, Mihael Zagajšek, Štefan Rajh, Franč. Ksaverij Lušin, Tomaž Koren, Andrej Reja, Ožbad Rauš, Amalija Hagenauer, Franc Ipavic, Franc Čepe.
- V dodatku pa še:
- Izveličana Lihard (imenovana tudi Hildegarda, žena kneza Albuina, Koroška ob Dravi, grad Skerbinje; njen najstarejši sin Albuin je bil l. 975 briksenški škof).
- Slovenske večernice, 39. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1886.
 - Slovenske večernice, 41. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1888.
 - Slovenske večernice, 42. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1889.
 - Slovenske večernice, 43. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1890.
 - Slovenske večernice, 49. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1896.
 - Slovenske večernice, 51. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1898.
 - Vesel Ivan: Olikani Slovenec, v Ljubljani, Matica Slovenska, 186? (do str. 114).
- Podpis na naslovni strani: Fr. Pavlin, dijak
- Apih Jožef: Naš cesar 1848–1898. Izdano ob cesarjevi 60-letnici, v Celovcu, 1898.
 - Leban Janko: Andrej baron Čehovin, v Ljubljani, Družba sv. Cirila in Metoda, 1898.
- Zanimiva knjižica govori o življenju Andreja Čehovina, doma iz Branice, ki je kot vojak cesarju F. Jožefu rešil življenje in ga je ta zato povzdignil v barona. Leta 1898 so mu postavili mogočen spomenik, ki so ga Italijani poškodovali, zato so domači kip zakopali na vrtu. Zakopan je bil do leta 1987, ko so ga domačini postavili nazaj na svoje mesto, kjer mogočno gleda po braniški dolini.
- Gomilšak Jakob: Potovanje v Rim, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1878.
 - Stare J.: Kitajci in Japonci, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1893.
- (sledovi štampljke: Učit....? Vipava)
- Keršanski nauk v vprašanjih in odgovorih za 4. raz. začetnih šol, na Dunaji, 1870.

Na veznem listu je napisano:

Pavlin Franz N. 62. Vipava, 17. januarja

Pavlin Alojzij No. 62. Vipava

Pavlin Aleksander

- Kanizijev katekizem (b. k. z. l., brez platnic)
- Stolc Alban: Križana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1882 (ima samo platnice in 16 str.).
- Hoffman Franc: Bog pomaga, v Lj., Giontini, 1892, s podpisom: Smuc, Pavlin Irena.
- Bratovščina žalostne Matere Božje v stolni cerkvi sv. Justa M., v Trstu, t. S. Pastori, 1884.
- Slovenska slovnica, na Dunaji, t. Karel Gorišek, 1884, s podpisom: Pavlin Edmund.
- Foerster Anton: Cecilija: Cerkevna pesmarica. 2. d., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1884 (samo nekaj strani).
- Močnik Fr.: Četrta računica slovenske ljudske šole. 3. predelani natis, na Dunaji, v c. kr. zalogi šol. bukev, 1876.

Na veznem listu je podpisana Rehar Marija iz Vipave 66.

- Drugo berilo za slovenske šole. Natisnil Karel Gorišek, na Dunaji, b. l.

Na notranji strani platnice je napisano:

... ance, Vip(ava), 3. aprila 1872.

- Pervo Berilo in Slovnica za drugi razred slov. šol, na Dunaju, v ces. kralj. založbi šol. bukev, 1876. Na veznem listu je podpis Pavlin ...
- Praprotnik Andrej: Spisje za slovensko mladino. 2. pomn. natis., v Ljubljani, založil Matija Gerber, 1866.

Podpis:

Pavlin France, No. 62.

Pavlin Alojzij, No. 62.

Iz navedenega sklepamo, da sta bogoslovca France in Alojzij že imela svoje učbenike, na kar kažejo podpisi v njih.

Iz 19. stol. sta še dva molitvenika:

- Sveta ura, Vimperk in Novi Jork, 1889.
- Lilija v Božjem vrtu ali deviški stan: Po spisih sv. M. Alfonza Ligvorskega ..., 7. pomn. natis, v Ljubljani, Matija Gerber, 1896.

Knjige od 1900–1940

Druga zanimiva skupina knjig je iz obdobja pred prvo in med obema vojnama. Nekatere so izšle pri italijanskih založbah, druge pri Goriški Matici, nekatere pri Mohorjevi družbi. Vsekakor je hvalevredno, da so knjige kupovali tudi v tem težkem obdobju, prva svetovna vojna, čas italijanskega fašizma, ko ni bilo služb, ne zaslužka. Oče se je v tem obdobju učil za šoferja v Trstu, mama za šiviljo, stara mati je gospodinjala, stari oče Munde je še po malem delal, leta 1938 je umrl.

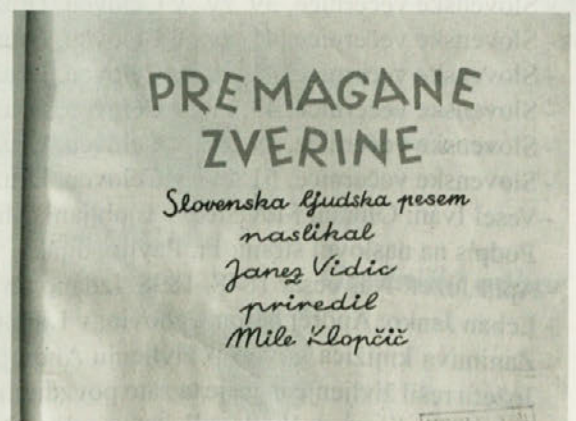
Seigerschmied J. M.: Pamet in vera, 1.–3. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1901, 1907, 1903.

Mali katekizem ali krščanski nauk, v Ljubljani, Katoliška tiskarna, 1911.

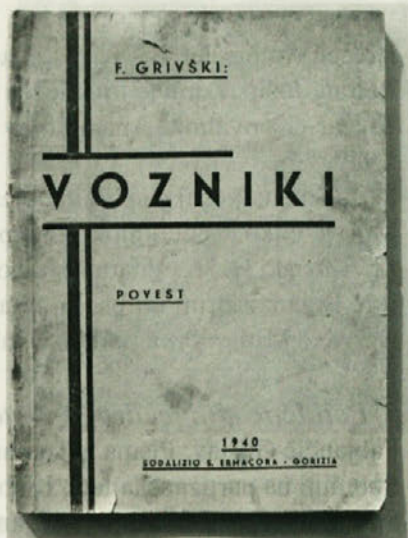
Podpisi: Pavlin Vencelj, Vipava No 62.

Pavlin Edmund

Semenič Marija, št. 57.

- Veliki katekizem, b. k. z. l. (str. 9–222).
- Reši dušo!, 2. izd., Gorica, Katoliška knjigarna, 1928 (molitvenik).
- Walser P. J.: Večna molitev ..., 7. natis, v Ljubljani, J. Flis, 1905 (molitvenik).
- Stanič Stanko: Dobe in podobe iz cerkvene zgodovine, Gorizia, Sodalizio S. Ermacora, 1938.
- Silvester Radoslav: Šmarnice: v proslavo Marije, brez madeža spočete Device in ... Spomin 50-letnice razglašenja te verske resnice, v Postojni, t. R. Šeber, 1905.
- Lovrenčič Joža: Tri božje poti, v Gorici, Družba sv. Mohorja, 1944.
- Živi ogenj: življenje in delo Pija X., Gorizia, Goriška Mohorjeva družba, 1933.
- Andrejka Jernej pl.: Slovenski fantje v BIH 1878, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1905.
- Capuder Karol: Zgodovina c. in kr. pešpolka št. 17, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1915.
- Obča zgodovina. V. zv., b. k. z. l., (nima platnic in naslovne strani).
- Priročnik za pisanje pisem in odgovorov, b. k. z. l.
- Kupčija in obrtnija, b. k. z. l. (str. 49–213).
- Poljedelstvo I., b. k. z. l. in naslovnega lista (str. 169–292).
- Trunk Jurij: Bodi svoje sreče kovač, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1904.
- Meško Ksaver: Slike, v Ljubljani, Slovenska Matica, 1918, Zabavna knjižnica; 27.
- Slovenske večernice, 53. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1900.
- Slovenske večernice, 57. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1904.
- Slovenske večernice, 61. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1908.
- Slovenske večernice, 63. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1910.
- Slovenske večernice, 66. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1912.
- Slovenske večernice, 68. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1914.
- Pesmarica. 1., b. k. z. l.
- Slovenska pesmarica. 2. zv., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1900.
- Poezije Franceta Prešerna, uredil Luka Pintar, 3. natis, v Ljubljani, I. Kleinmayer & Bamberg, 1914 (ni ohranjena v celoti). Na veznem listu rdeč odtis: SMUC, št. 196.
- Karlin Andrej: V Kelmorajni, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1903 (do str. 174).
- Potovanja v neznano, b. k. z. l.
- Proti novim svetovom, Gorica, Goriška Mohorjeva družba, 1933.
- Na Jutrovem, b. k. z. l. (str. 5–282).
- Jeruzalemski romar, b. k. z. l. (str. 183–350).
- Troje povesti, b. k. z. l. (str. 13–190).
- Podpis na zadnji platnici: Naglost F.
- Grafenauer Milica: Ljubezen, zakon, družina, Gorizia, Goriška Mohorjeva družba, 1934.
- Podpis na naslovni strani: Breitenberger
- Majcen Gabrijel: Zgodovina domačih živali in pitomnih rastlin, Gorica, Književna zadruga Goriška Matica, 1927.
- Pengov F.: Podobe iz narave. 1. zv., v Celovcu, Mohorjeva družba, 1916.
- Feigel Damir: Pasja dlaka, Gorica, Književna zadruga Goriška Matica, 1926.
- Mlada Zora – narodne pripovedne pesmi. Izbral France Bevk, Gorica, Goriška matica, 1924.
- Podpis na veznem listu: Rehar Franc, št. 47.
- Grivški F. (psevdonim za Filipa Terčelja): Vozniki, Gorizia, s. Ermacora, 1940.
- Bevk France: Vihar, Trst, Književna družina Luč, 1928.
- Tavčar Ivan: Visoška kronika, Gorica, Goriška Mohorjeva družba, 1931.

- Stritar Josip Izbrani spisi za mladino, b. k. z. l. (brez naslovnega lista).
- Čapek Karel: Hordubal, Gorizia, Unione editoriale Goriziana, 1939.
- Wallace L.: Ben-Hur., 2. popr. izd., Gorica, Goriška tiskarna, 1908.
- Sienkiewicz H.: Quo vadis? 1. in 2. knj., Ljubljana, b. z. l.
- Lermontov M. J.: Junak našega časa, v Ljubljani, Slovenska Matica, 1921.
- Kosovel Srečko: Pesmi, Ljubljana, Odbor za izdajo pesmi Srečka Kosovela, 1927.
- Pugelj Milan: Brez zarje, v Ljubljani, Schwentner, 1912.
- Levstik Vladimir: Obsojenci, v Ljubljani, Schwentner, 1909.
- Mencinger J.: Spisi, Ljubljana, Slovenska Matica, 1927.
- Mati, Celje, Družba sv. Mohorja, 1930.
- Wast H.: Zlato večnega Juda, Ljubljana, Konzorcij Slovenca, 1942 (Slovenčeva knjižnica).
- Jalen Janez: Bobri. 2. knj., Ljubljana, Konzorcij Slovenca, 1943 (Slovenčeva knjižnica).
- Novak Matija: Napoleon, Gorizia, Sodalizio s. Ermacora, 1939.
- Dostojevski F. M.: Selo Stepaničkovo, v Ljubljani, Tiskovna zadruga, 1929.
- Acherman F. H.: Gobavi lord, Gorica, Goriška Mohorjeva družba, b. l.
- Krasnov P. N.: Pri podnožju Božjega prestola, Gorizia, Mohorjeva družba, 1932.
- Goodchild George: Črna orhideja, Gorizia, Sigma, 1937, XV (šetje let v času fašizma!).
- Klavžar E.: Tabor pri Šempasu 18. okt. 1868, v Gorici, t. Seitz, 1868.
Faksimile, izšlo l. 1968, ponatis. Izdal pripravljalni odbor za proslavo stoletnice Šempaskega tabora pri Obč. konferenci SZDL Nova Gorica.
- Zore J. E.: V tem znamenju boš zmagal: zgodovinske slike iz prvih krščanskih stoletij, v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1913.
- Gruden Josip: Zgodovina slovenskega naroda. 1. knj., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1912.
- Gruden Josip: Zgodovina slovenskega naroda. 2. knj., v Celovcu, Družba sv. Mohorja, 1913.
Na naslovnem listu v obeh knjigah je podpisan Premrl Rafael Bogomir.
- Zlata srca: hrvatske povesti, poslovenil Alojz Gradnik, Gorica, Goriška Matica, 1922.
- Dante Alighieri: La divina commedia, Milano, b. l. (ital. jezik).
- Mazzucconi Ridolfo: Leonardo da Vinci, Firenze, Vallecchi editore, 1934 (ital. jezik).
- Focarile Cristiano: In guerra con i motori, Roma, Ardita, XV (1937) (ital. jezik).

Medicinski priročniki

Pri hiši so kar dobro skrbeli za zdravje, na kar kaže kakšnih 20 knjig s področja medicine. Nekaj jih je še iz predvojnega časa, večina pa iz povojnega obdobja. Navedla bom le nekaj primerkov iz zgodnjih povojnih let, ki so morda danes že redkost.

- Breclj Anton: Jetiki – boj!, v Ljubljani, Nova založba, 1918.
- Potrata Josip: Zdravje in bolezen v domači hiši, 3. in 5. del, Gorica, Goriška Matica, 1930–1931.
- Tavčar - Konvalinka Anča: Zdrav dojenček – srečna mati, Ljubljana, Ministrstvo za ljudsko zdravstvo, 1947.
- Pertl Eman: Nekaj o spolnih boleznih, Ljubljana, Ministrstvo za zdravstvo, 1946.
- Musek Vitko: Tuberkuloza. 2. izpop. izd., Ljubljana, Ministrstvo za ljudsko zdravstvo, 1947.
- Zavadovski B. M.: Vitamini in hormoni, Beograd, Medicinska knjiga, 1948 (shr. jezik).
- Pirc Bojan: Zatrmo tifus, Ljubljana, 1949.
- Derganc Mirko: Prva pomoč, Ljubljana, Jugosl. RK Glavni odbor Slovenije, 1947.

Politične knjige, druga svetovna vojna (iz zgodnjih povojnih let)

- Fabjančič Gustav: Pisma iz izgnanstva, Celje, MD, 1959.
- Spomini na partizanska leta, Ljubljana, Slovenski knjižni zavod, 1948.
- Spomini na partizanska leta, 3. knj., Ljubljana, Prešernova knjižnica, 1949.

- Čolaković Rodoljub: Zapiski iz osvobodilne vojne. 2. knj., Ljubljana, CZ, 1949.
- Josip Broz Tito. 1., Beograd, Kultura, 1947 (cir.).
- Deržavin K. N.: Voltaire, Ljubljana, DZS, 1948.
- Kardelj Edvard: Problemi socialistične politike na vasi, Ljubljana, CZ, 1959.
- Melik Anton: Naša velika dela, Ljubljana, Prešernova knjižnica, 1951.

Knjige z versko vsebino

Nekaj sem jih že našela med starejšimi izdajami. Precej takih knjig je izdajala Mohorjeva družba, pogosteje pa so začele izhajati po ustanovitvi založb Ognjišče in Družina. Naj jih omenim le nekaj kot na primer življenjepisi papežev Janeza Pavla II., Janeza XXIII. Dobrega, Pija X., Janeza Pavla I., biografija o Bernardki iz Lurda, Fatima, Medžugorje, Lojze Grozde, Maksimilijan Kolbe in druge. Kot dragocenost naj omenim komentirano izdajo Svetega pisma v štirih delih iz let 1959–1961 in Leto svetnikov v štirih delih iz let 1968–1973.

Starejši koledarji

Ohranjenih je še nekaj starejših Koledarjev Družbe sv. Mohorja iz let: 1893, 1895, 1897, 1901, 1903, 1904, 1906, 1909.

Koledarji Goriške Matice: za leto 1929, posebna izdaja koledarja ob 10. obletnici izhajanja 1919–1929, za leto 1934.

Koledar Goriške Mohorjeve družbe za navadno leto 1925, Gorica, 1924.

Koledar Gregorčičeve založbe za navadno leto 1946, Trst, 1945.

Starejši učbeniki

Dandanašnji so ljudje zelo nagnjeni k čiščenju. Posebno se ta vnema kaže pri starejših knjigah. Ko prenavljamo hišo ali stanovanje, najprej radi odstranimo knjige, zato jih je danes lahko vsepovsod najti: po antikvariatih, bukvarnah, na boljšem trgu, še največ pa po smetnjakih in v tovarnah papirja.

Človek bi rekel, da so vsem odveč. Še najprej odstranimo učbenike. Presenetljivo je pri nas ostalo nekaj starih učbenikov, še veliko več pa popisanih šolskih zvezkov, mojih in sestričnih, ki jih je po tolikih desetletjih zelo zanimivo pregledovati.

- Močnik Fr. Vitez: Računica za obče ljudske šole. 3. stopnja. Izd. v treh delih, na Dunaju, Cesarsko kraljeva zaloga šolskih knjig, 1908.
- Benolli F., I. Fiamin: Računica za ljudske šole. 4. d., Trieste, La editoriale libreria, 1922.
- Druga čitanka, b. k. z. l. (str. 17–112).
- Tretja čitanka, 2. popr. izd., Ljubljana, DZS, 1947.
- Četrta čitanka, Ljubljana, 1953.
- Fink F., A. Kopriva, A. Žerjav: Slovenska jezikovna vadnica za 2. raz. OŠ, Ljubljana, DZS, 1947.
- Ruska vadnica za 1. raz. Gimnazije, Ljubljana, DZS, 1949.
- Zgonik Mavricij: Zemljepisni pregled zemljin. 1. del: Evropa, Ljubljana, DZS, 1951.
- Vodnik Dora: Kratak pregled nemške slovnice, Ljubljana, 1957.
- Geometrija za nižje razrede srednjih šol. 3. del., 3. pred. izd., Ljubljana, DZS, 1952.
- Srbska ali hrvatska vadnica za 2. in 3. raz. gimn., Ljubljana, DZS, 1951.

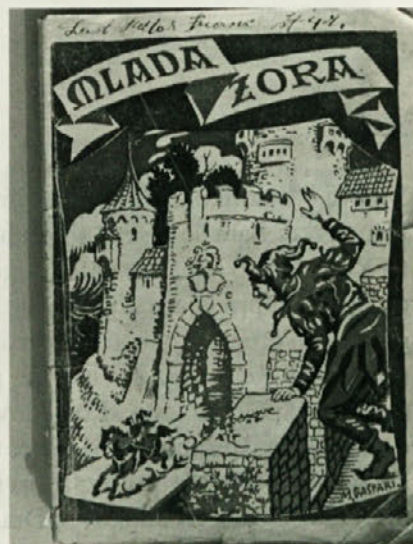
Periodika

Od starejših revij je ohranjenih le nekaj letnikov revije

- Glasnik presvetega Srca Jezusovega, in sicer: 1930, 1931, 1932, 1933 (št. 9), 1935 (št. 7).

Iz povojnega obdobja so naslednje revije:

- Sodobnost, L. XII., št. 11, Lj., 1964.
- 2000: revija za krščanstvo in kulturo, posamezne številke iz let 1969–1971 (št. 2, 3, 4/5).
- Problemi, št. 53, Lj., 1967.
- Perspektive, posamezne številke iz let 1961–1964 (št.: 11, 12, 13, 15, 16, 21, 35, 36).

Fototeka

Kot zanimivost naj na koncu omenim še dokaj obširno zbirko fotografij, ki so nastale v času pred drugo svetovno vojno, ko so bili trije Pavlinovi fantje zreli za vojaščino. Del fotografij se nanaša na služenje vojaškega roka v Italiji, pretežni del fotografij pa prikazuje dogajanje v Etiopiji, ko je Italija tam začela vojno (1935/36) in sta tja odpotovala moj oče in stric Edo. Fototeka ima že zgodovinski pomen, pred nekaj leti so precej fotografij posneli za Goriški muzej v Novi Gorici.

Ob koncu naj povem še to, da nismo nikoli nobene knjige vrgli stran, pa naj je bila še tako zdelana. Do knjig so gojili spoštovanje moji starši in to so prenesli na nas otroke.

Iz raznih opomb in podpisov v knjigah je razvidno, da je pristala v knjižnici tudi kakšna knjiga, nekdanja last naših sosedov ali prijateljev mojih staršev, ko so bili še mladi in so si knjige izposojali med seboj.

Mama je večkrat povedala, da je bilo knjig še več, da pa so se porazgubile z izposojjo. Seveda so k temu pripomogli tudi viharni časi dveh vojn. Hvaležna sem, da je ostalo vsaj to!

Ko sem končno preštela vse knjige, sem ugotovila, da jih je vseh skupaj 533. Za nekoga je knjižnica morda skromna zbirka knjig, meni pa pomeni pravo dragocenost. Bila je spremljevalka skozi vso mojo mladost in odrasčanje. V njej je pustilo sledove več generacij Pavlinove družine. Najstarejše knjige je kupil svojima sinovoma, ki sta šla študirat za duhovnika, Francu in Alojzu, še moj praded Anton Pavlin, nekaj primerkov je njunih, ko sta bila že duhovnika. Na Mohorjevo družbo je bil naročen že moj ded Munde (Mohorjevo zbirko knjig smo prejeli vse do leta 2000); ko je odrasel njegov sin, moj oče Jožef, je tudi rad segel po strokovnih knjigah, bodisi po zgodovinskih, spominih, biografijah, potopisih ali politiki. Moja mama je rada brala kakšno zanimivo povest iz mohorjank ali knjige z versko vsebino, že precej v letih je prebrala

celotno Sveto pismo. Ljubezen do knjige sem podedovala tudi sama, saj jih zbiram in hranim že od najmlajših let. Obe hčerki sta navezani na knjige in jih radi prebirata, prav tako tudi moj vnuk Jakob z zanimanjem in veseljem pregleduje knjige, še raje pa posluša zgodbe, ki so zapisane v njih!

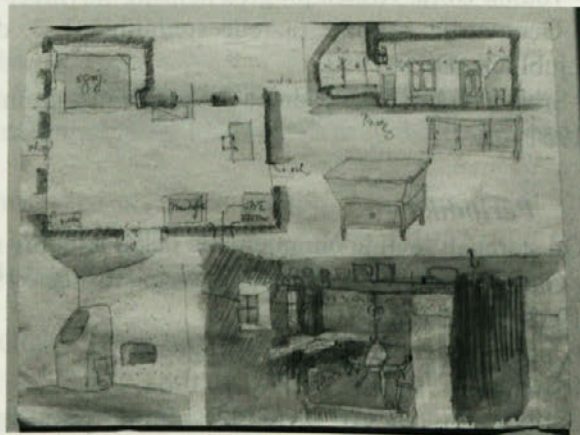
Ana Florjančič, rojena Pavlin

Spomini na Vipavsko in Vipavo 1945

Spomini arhitekta Toneta Mlakarja na bivanje v Vipavi od septembra do decembra leta 1945

3. del

Vipava – tolikokrat sladko ime partizanov Primorske! Sam še nisem nikoli bil tam. K nam na Žirovsko so Vipavke pred drugo vojno nosile ob nedeljah prodajati sadje: češnje, slive, hruške, grozdje in drugo. Ko smo kot partizani zapuščali rob Trnovskega gozda, nas je pot vodila le navzdol. Spotoma smo si ogledovali veličastno dolino, zeleno pisanico, ki se vleče tja po Nanosu. Za gmajnamami so se prikazali prvi vinogradi in prve vasice. Naš Gradnikovec Drago, član ekipe tehnike VT, je dejal, da je Vipava Eldorado.

NA GORI (Javarica) interier, akvarel, 4. 9. 1947

Črniče

Iz Črnič sta mi v spominu ostali le dve hiši. Slamičeva hiša je bila dom prijatelja Janka, člana kulturniške skupine IX. korpusa. Tu so mi ponudili pravo vipavsko večerjo polento s putrom, z radičem in rizlingom. Drugi vaščan, ki je postal moj dobri znanec, je bil župnik Mirko, ud mlade duhovniške patriotične generacije. Prav hitro sva bila enakih misli. V politiko se nisva mešala. Pokazal mi je svojo knjižnico in takoj sem ugotovil, da ga zanima umetnostna zgodovina. Ob slovesu mi je podaril dva zvezka gornje italškega slikarstva in arhitekture. Vzel sem ju s seboj in spravil v moj arhivski zaboj, kjer sta dočkala svobodo. Nedolgo po vojni je župnik Mirko odšel na drugo faro nekam nad Sočo, priložnosti za srečanje ni bilo več.

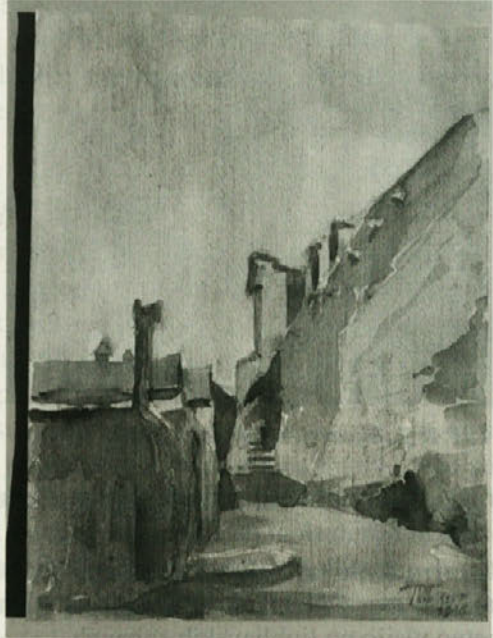
Vipava

Kmalu po koncu vojne sem se po nalogu armadne bolnišnice moral posloviti od domačih in 1. sept. 1945 sem se že javil na komandi Vipavskega vojnege področja zaradi odsluženja vojaščine. Takoj so me vključili v tehnično ekipo VVP – projektivni biro kot arhitekta. Moja nadrejena sta bila dva vodilna arhitekta predvojne generacije, eden od njiju se je pisal Ferjančič. Vsak je imel tudi svojega študenta. Dajala sta nam osnovna izhodišča za delo na terenu.

Generalna naloga biroja je bila obnova Vipavske doline, Krasa in Trnovskega gozda. Naš delokrog je segal od Sežane do doline Idrijce. Najprej je bilo potrebno narediti spisek krajev in posameznih stavb, hiš, ki so bile potrebne obnove. Sledil je posnetek stanja, nato risanje,

izdelava načrtov. Ti so šli naprej v operativo, kjer so izdelali predračune za sanacijo. Skoraj vsak dan sem bil na terenu, večina sedeč za kolegom, zadaj na starem Motoguziju. Ko se je začela sezona burje, sem dobil službeni motocikel.

Kot mlad študent sem užival ob opazovanju originalne arhitekture, posnemal dejansko stanje objektov, risal skice. Nato sem v pisarni, kjer sem imel lastno risalno mizo, vse še dokončno narisal. Risali smo na papir šeleshamer v merilu

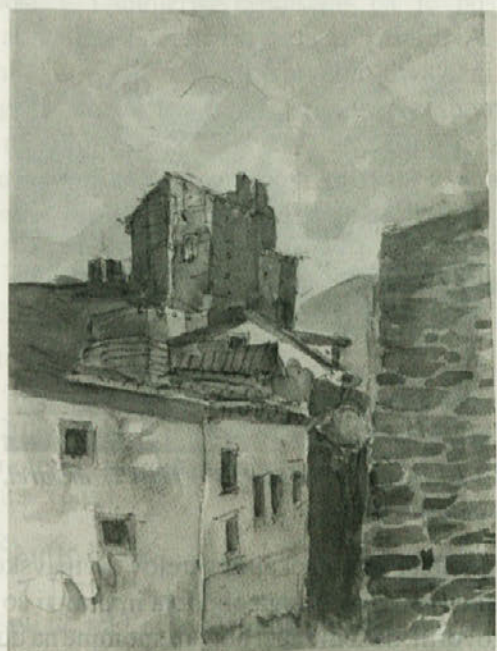

VIPAVA, akvarel, september 1946

1:100, za izvajalce pa v merilu 1:25. V tem delu sem dvakrat užival, prvič kot arhitekt, spoznavanje krajev Primorske od Trente tja do morja, drugič pa se mi je kazala možnost za moje risarije. Okolica Vipave in del Krasa sta me

OB VIPAVI, akvarel, 17. oktober 1945

VIPAVA, akvarel, september 1946

močno privlačila. Prav dvanajst akvarelov z vipavsko motiviko me je štiri leta kasneje pripeljalo k filmu (dobil sem štipendijo za študij

VIPAVA, akvarel, 6. oktober 1945

v Pragi). Tudi kasnejše sodelovanje pri sedmih slovenskih filmih sloni na slikanju tega časa. Žal pa teh dvanajstih akvarelov nisem nikoli dobil nazaj, vse je »zaplenila« uprava Triglav filma. Verjetno visijo po ljubljanskih sobanah. Pri nedavnem pregledovanju mojega arhiva

VELIKA TOPOLA OB VIPAVI, akvarel, oktober 1945

sem naletel še na nekaj akvarelov z vipavsko in kraško motiviko iz tega obdobja in prav ti so me nagovorili, da sem začel obujati spomine na burna medvojna leta in moje bivanje na Vipavskem.

Kar dolgo me je »dražila« in pritegovala mala cerkva sv. Marije, celih 500 m nad Vipavsko dolino, Vitovlje! Ko sem končno stal ob njej, sem videl, da je zapuščena in močno poškodovana od nemškega topništva v goriški ofenzivi oktobra 1943. Nisem se dotaknil oskrunjene cerkvice, niti skiciral je nisem. Prav žalosten sem se obrnil v dolino proti Šempasu. Oj, da bi takrat imel foto kamero!

V Vipavi sem se dobro počutil. Rad sem si jo ogledoval tudi kot kraj, saj ima patino

ČEŠNJA, Duplje, akvarel, 18. oktobet 1946

srednjeveškega trga. Posebno me je pritegnila lepa Lanthierijeva graščina z velikim grajskim parkom, ki pa je bila po koncu vojne zaprta in opustela. Nekoč sem si mimogrede ogledal graščinsko kapelo, ki je bila takrat že razdejana. Oltar je še stal, drugače pa je bila oprema že prizadeta. Tako sem med okruški na tleh zagledal glavo majhnega angelca, pobral sem jo in vzel s seboj. Še sedaj me doma spominja na ta povojni čas.

V Vipavi sem poznal družino Bajc. Bili so gostoljubni in prijazni ljudje. Že v Gorenji vasi sem se seznanil s tem priimkom. Tu je namreč odraščal njihov sorodnik Milan Bajc iz Vipave. Ker je zgodaj izgubil mamo, so ga k sebi vzeli sorodniki. Kasneje se je udeležil Dražgoške bitke in postal je soborec Janka Premrla Vojka ter komandant Gregorčičevega bataljona.

Posebno rad sem obiskoval vas Duplje, dnevno sem prehodil pešpot od trga do Dupelj. Pogosto me je tamkajšnji gospodar pri Sandrovih povabil v klet, natočil kozarček »ta belega« iz soda za goste, ogledoval sem pene ob vratu steklenice in nazdravil. Oh, imenitno za suho grlo! Zvečer

mi je gospodinja odstopila leseno žlico v kipeči polenti, vmes pa me je motila zapeljiva starejša hčerka; sem ji že bil všeč. Pot me je večkrat zanesla tudi na Slap, kjer sem spoznal Malikove in njihovo dobro žlahtno kapljico.

Ob nedeljah sem si privoščil kaj več – seveda v prvi vrsti Gorico, najlepše slovensko mesto, nato pa še pot proti divnemu Devinu in Trstu. V Barkovljah sem imel znance, katerih sorodstvo

GLAVA ANGELČKA IZ LANTHIERIJEVE KAPELE V VIPAVI, akvarel, oktober 1945

je segalo na Poljansko, to je do Boštinovih v naši vasi. Preko Barkovljanov sem odkril seveda še Koper in videl potopljeno razvalino Rexa, ladje, ki je bila ponos italijanske trgovske mornarice. Zvedel sem, da so italijanski potapljači takrat redno obiskovali potopljeno ladjo in odnašali na kupe dragocenosti.

Vsak mesec sem moral zaradi rane na roki na kontrolni pregled v vojno bolnišnico, ki je bila na koncu Vipave v smeri Podnanosa. Strelna rana se sicer ni gnojila, ker pa je bila globoka, se je le počasi celila.

Sredi decembra sem bil obveščten, da se lahko kot študent ljubljanske univerze demobiliziram. Z

veseljem sem podpisal to ponudbo. Medtem so mi pripravili vojaško knjižico, poklicali v tajništvo garnizije, izplačali plačo v lirah in fant je nehal biti vojak. Mojega partizanstva je bilo konec.

Ko sem pred božičem, 23. decembra, jemal slovo od Vipave, mi je bilo jasno, da za daljši čas odhajam od tod in od njenih dobrih ljudi, ni mi bilo vseeno, čeprav sem odhajal domov, v nove čase. A glej, naslednje poletje sem bil zopet v Vipavi na obvezni počitniški praksi za študente ljubljanske univerze.

Po tolikih letih še vedno rad obiščem Vipavsko dolino, njene vinorodne griče in prijazne ljudi, ki me vedno toplo nagovorijo.

Tone Mlakar

Pripis

Zanimivo je, da se avtor ne spomni male cerkvice sv. Marka, ki je stala ob Lanthierijeви graščini, ob reki Vipavi, čeprav je prav od tu naslikal ostanke Baumkirchnerjevega stolpa, (ki je po vojni tudi izginil). Starinska cerkva je bila sicer v tem času že opustela. Vipavci se spominjajo, da so že po prvi svetovni vojni v njej hranili rdečo sol, se pravi, da je služila kot skladišče. Znano pa je tudi, da je Avstro-Ogrska država ugodila prošnji arh. Jožeta Plečnika in tik pred prvo svetovno vojno odobrila nekaj sredstev za njeno obnovo, da so bili pripravljeni celo načrti za prenovitev. Se pravi, da so se zavedali njene zgodovinske vrednosti, saj so njeno starost cenili v več stoletjih. Pričakovali bi, da se bo projektivni biro, v katerem je delal arhitekt Mlakar, zanimal tudi za stanje cerkvenih objektov in njihovo obnovo. Vemo pa, da je bila cerkva sv. Marka nekaj let po vojni porušena, kapela v Lanthierijevi graščini pa je postala drvarnica in skladišče premoga za Dom JNA.

Arhitektu Tonetu Mlakarju smo hvaležni za njegove dragocene in še vedno žive spomine na medvojni in povojni čas. Še vedno je zelo delaven, vsak lep sončen dan ga zvabi v naravo, da s fotoaparatom zabeleži lep pejzaž.

Ana Florjančič

Društvo »Razmetano podstrešje« Vipava
vabi

dne 20. maja 2011 ob 20. uri na
odprtje razstave akvarelov z vipavskimi motivi iz povojnega obdobja.
VIPAVSKA LETA (1944–1947)

arh. Toneta Mlakarja iz Škofje Loke.

Dela bodo na ogled v stari vipavski osnovni šoli (2. nad.) do 20. junija 2011.

Vljudno vabljeni!

Vipavski izseljenci na pragu Amerike

1. del

Amerika je v očeh slovenskega naroda od druge polovice 19. stoletja dalje veljala za »obljubljeno deželo« blaginje. Točen podatek o tem, koliko Slovencev se je ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja izselilo iz naših krajev, verjetno ne bo nikoli znan zaradi specifične zgodovine našega naroda. Slovenec je bil namreč v različnih obdobjih naše zgodovine evidentiran kot Italijan, Madžar ali Avstrijec, in kot tak voden v priseljenjskih evidencah ZDA, ki je zraven tega Slovence še štela v isto skupino kot Hrvat. Prav tako so pomanjkljivo vodeni izseljenjski viri v matični domovini. Po nekaterih podatkih naj bi se v obdobju od srede 19. stoletja do začetka prve svetovne vojne iz slovenskega etničnega ozemlja izselilo tristo tisoč oseb, od tega največ v ZDA. Čeprav ne poznamo pravega števila izseljencev, ni dvoma, da je bilo izseljevanje v Ameriko na koncu 19. stoletja in v začetku 20. stoletja najbolj množično izseljevanje v zgodovini slovenskega naroda.

Nedavno sem se ob raziskovanju življenjske poti svoje pratete, Karoline Ane Jožefe Žvokelj (Karle Žvokelj), rojene leta 1900, ki se je v začetku 20. stoletja za vedno izselila v ZDA, začela spraševati, koliko domačinov iz Vipave je sodelovalo v valu izseljevanja v Združene države Amerike, kdo so bili, kakšna je bila njihova spolna in starostna struktura, izobrazba in poklic, ali so odšli sami oziroma v krogu družine, kateri je bil njihov namembni kraj itd. Podatke o njih sem izbrskala na internetu, podatke o izseljenih Vipavcih sem obdelala in jih umestila v širši kontekst izseljenstva, ki je v tedanjem času veljal za Slovence. Nadaljnja usoda izseljenih Vipavcev in razlogi njihove izselitve so preštevilni in jih je toliko, kot je izseljencev samih, zato zaradi širine teme niso bili predmet te raziskave.

The Marta Washington, ladja, s katero je svojo pot čez ocean začelo največ Vipavcev. Na krovu je lahko peljala do 2190 potnikov. Plovba s parnikom je iz Trsta v Ameriko trajala v povprečju 14 dni.

Ko je pri vsakemu posamezniku padla odločitev za odhod in je zbral zadosten denar za čezoceansko potovanje v Ameriko, je imel na voljo kar nekaj potovalnih oziroma izseljenjskih pisarn ladijskih družb, ki so nudile vozovnico za parnik do ameriškega pristanišča, možno pa je bilo kupiti tudi vozovnico do končnega mesta v Ameriki, v katerega je bil izseljenec namenjen. V začetku so se Vipavci posluževali izhodnih pristanišč, kot so Bremen, Havre in Genova, pri Vipavcih, ki so se desetletja pozneje odločili za odhod, pa je prednjačil Trst.

Izseljenci so iz evropske luke odplovi v Ameriko na parnikih v večja ameriška pristanišča, kot so New York, Boston, Filadelfija, Baltimore, San Francisco, Savannah, Miami in New Orleans. New York je bila najbolj priljubljena končna postaja vseh ladijskih družb, saj je med letoma 1820 in 1920 večina, to je sedemdeset odstotkov vseh priseljencev, vstopila v ZDA skozi newyorško luko.

Prihodi v Ameriko do sredine druge polovice 19. stoletja niso zahtevali prevelike birokracije. Vsak prišlek se je ob prihodu izkazal z ustrezno listino, ki je bila lahko delavska knjižica, krstni, poročni, potni list »pos« ali domovinski list. Po tem obdobju so sledila omejevanja, ki so temeljila na verski, rasni in nacionalni podlagi. Te razmere so veljale tudi za Slovence, ko so se začeli preseljevati v Ameriko.

Moja raziskava obsega pregled evidenc zbirnega centra priseljencev *Ellis Island*, v nadaljevanju imenovanega otok Ellis, ki so dostopne vsakomur brezplačno na internetu in kjer je podrobneje popisana skoraj vsaka oseba, ki je vstopila na tla Združenih držav Amerike skozi pristanišče v New Yorku. Izjema so bili potniki prvega in drugega razreda, ki so bili pregledani s strani uradnikov na palubi ladje, izkrcali pa so se neposredno iz pristanišča ter so svobodno nadaljevali svojo pot in jim ni bilo potrebno oditi v zbirni center otoka Ellis. Štelo se je namreč, da v kolikor ima oseba dovolj denarja za nakup vozovnice prvega ali drugega razreda, ni verjetnosti, da bi lahko postala nevarna za javni red zaradi zdravstvenih ali pravnih razlogov in posledično ni verjetno, da bi taka oseba postala breme za državo. Za izseljence, ki niso bili dovolj premožni, da bi si lahko

privoščili kaj drugega kot vozovnico v tretjem razredu oziroma medkrovju, je bila pot strogo določena. Na internetu je brezplačno dostopen tudi predhodnik otoka Ellis, nekdanja vojaška trdnjava, poimenovan *Castle Garden*, vendar Vipavcev v njem, po do sedaj zbranih podatkih, nisem zasledila.

Otok Ellis je bil celo mesto v malem, saj je obsegal bolnišnico, kuhinje in restavracije,

Fotografija na levi prikazuje Kip svobode, za katerim leži otok Ellis, desno otok Ellis kot so ga videli naši izseljenci. Kip svobode in otoček Ellis sta postala simbola vsem, ki so želeli oditi v Ameriko.

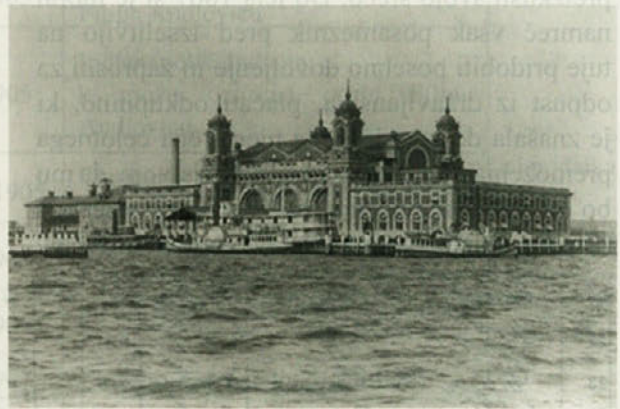
vrtnice, pošto, prostore za karanteno ter spalnice. Takoj po pristanku so bili prišleki na trajektu transportirani na zbirno mesto otoka Ellis, kjer so naredili prve korake v »obljubljeno deželo«. Otok solza, kot je bil otok Ellis imenovan zaradi svojega neznanskega pomena pri usodi vsakega posameznega izseljenca, je bil lociran v pristanišču New Yorka, zraven obale New Jerseyja. Od svojega odprtja dalje je, v obdobju 62 let, sprejel 12 milijonov ljudi.

Na otoku Ellis je bila oseba popisana s strani uradnikov, opravljen pa je bil tudi zdravstveni pregled. Priseljencem se je moral identificirati z imenom in priimkom, zakonskim stanom,

Slika prikazuje dolgotrajen popis potnikov na otoku Ellis. Zadnji dan na krovu ladje so se priseljenci oblekli v najlepša oblačila, ki so jih imeli s seboj.

poklicem, državljanstvom, raso ali narodnostjo, navesti zadnje prebivališče ter najožjega sorodnika ali najbližjega prijatelja v matični državi, namembni kraj v ZDA, povedati, ali je že kdaj bil v ZDA, kdo je plačal pot, ali ima vstopnico do konca svoje poti ter navesti ime osebe, h kateri je namenjen. Uradniki so tudi ugotovili, ali je oseba pismena in koliko gotovine ima s seboj. Osebi so izmerili višino, ugotovilo

se je, ali je v dobrem telesnem stanju, popisalo se je barvo las, oči ter posebne identifikacijske znake oziroma morebitno invalidnost. Popisi so bili večinoma ročno zapisani in nekateri težko berljivi ter sčasoma zaradi omejevanja priselitve vedno bolj podrobni. V kolikor so bili uradniki zadovoljni z odgovori in telesnim pregledom, je posameznik opravil postopek v nekaj urah ter svobodno odšel svojemu cilju naproti. Sumljive osebe so morale oditi na podrobnejši pregled.

In kdo so bili Vipavci ter prebivalci bližnjih vasi iz okolice Vipave, ki so zabeleženi v evidencah otoka Ellis? Preiskala sem vse osebe, ki so kot kraj zadnjega stalnega prebivališča v izvorni državi navedle Vipavo oziroma nekaj sosednjih vasi (Gradišče pri Vipavi, Budanje, Duplje, Vrhpolje, Zemono, Goče, Manče, Erzelj in Slap). Mnogo zapisov je izgubljenih zaradi nečitljivih zapisov s strani uradnikov na licu mesta ali zaradi nevestnih prepisov v naslednjih desetletjih, kateremu je botrovalo neznanje slovenskih krajevnih in osebnih imen. V kolikor je bilo ime kraja ali osebe zapisano v nemški ali italijanski različici, sem za namene članka uporabila slovensko različico, kot je v rabi dandanes. V kolikor je rojstvo posamezne osebe razvidno tudi iz matične knjige, je to v tabeli posebej označeno s poševno pisavo imena in priimka osebe. Za nekatere izmed oseb je bilo ob pregledu matičnih knjig ugotovljeno, da so se rodile v kateri izmed okoliških vasi, a iz

seznama niso bile izpuščene, ker ni bilo jasno, kje je bilo njihovo zadnje stalno prebivališče. Iz seznama so izpuščene vse osebe, za katere se je ugotovilo, da ne izvirajo iz naših krajev, so pa v Vipavi prebivale pred odhodom v Ameriko.

Slovinci so se v Ameriko začeli izseljevati relativno pozno v primerjavi z drugimi evropskimi narodi. Do sredine 19. stoletja je v Ameriki le kakšen Slovenec poleg misijonarjev preizkusil svojo srečo. Do leta 1867 si je moral namreč vsak posameznik pred izselitvijo na tuje pridobiti posebno dovoljenje in zaprositi za odpust iz državljanstva, plačati odkupnino, ki je znašala do ene desetine njegovega celotnega premoženja ali pa se sprijazniti z dejstvom, da mu bo odvzeto premoženje, pravica do oporočnega razpolaganja in da ga bo država štela za mrtvega.

21	Konrad	Becker	18	4	10	4	4	4	4	Hunkla	German	St. John
22	Konik	Tilg	16	4	4	4	4	4	4	"	"	"
23	Gussepe	Verzon	36	4	10	4	4	4	4	Austrian	Vipava	Orsini
24	Ernos	Palčić	17	4	10	4	4	4	4	"	Miknik	"
25	Nariska	Čirčič	16	4	10	4	4	4	4	Hungarian	Okani	Magyar

Pod zaporedno številko 23 je v manifestu ladje Pensilvanija naveden Gussepe Verzon oz. Jožef Vrčon, takoj pod njim pa rojak iz Vrhnike.

Leta 1867 je bil sprejet poseben ustavni zakon, ki je določal, da pravico do izselitve omejuje le vojaška dolžnost. Od leta 1890 je bilo v Ameriki že na desetine Slovencev, od leta 1895 pa že na tisoče. Ravno nekaj let pred prvo svetovno vojno se je v naših deželah začela agrarna kriza, ki je izseljevanje pospešila tudi na Goriškem.

Pojav izseljevanja v različne dele sveta je bil za Vipavsko območje opažen že leta 1892. Tega leta je bilo na katoliškem shodu v Ljubljani povedano naslednje: »... na Vipavskem jih gre blizu polovica na tuje ... Kam gredo? Križem sveta, v Trst, v Ameriko, v ono nesrečno Aleksandrijo...« Pojav izseljevanja so začela komentirati tudi tedanja glasila. Članek, objavljen v *Novicah* leta 1879 poroča, da »... dosihmal je le bolj Lahe gnala nesreča v Ameriko, zdaj se je lotila omotica tudi Slovencev. Kakih šest gospodarjev iz okolice Goriške se napravlja tje, nekateri pojdejo sami, drugi z družino.« Glasilo *Notranjec* v letu 1906 poroča: »V Ameriko se selijo ljudje v prav obilnem številu letos iz Vipavskega. To je tudi vzrok, da sedaj delavcev silno primanjkuje...« Cerkevna oblast je svojim duhovnikom naročila redno beleženje podatkov o izseljenih ljudeh in pridiganje proti izseljevanju. Da je bilo

izseljevanje v naših krajih veliko, dokazuje tudi aktivno angažiranje tedanjega vipavskega duhovnika in dekana Andreja Lavrič v družbi Sv. Rafaela, katere cilj je bil preprečevanje izseljenstva nasploh oziroma varstvo izseljencev v tujini.

Prvega Vipavca, ki se je odselil v Ameriko, po do sedaj znanih podatkih ni mogoče določiti. Gotovo je, da to ni bil Jožef Vrčon, ki ga kot prvega Vipavca lahko najdemo v evidencah otoka Ellis. Vsi izseljenci iz Vipave in okolice so namreč na otoku Ellis zatrjevali, da se bodo pridružili sorodniku ali prijatelju, kar bi lahko v primeru doselitve h bližnjemu sorodniku skoraj gotovo pomenilo, da je bil navedeni bližji sorodnik domačin iz Vipave, ki je že nekaj časa živel v ZDA.

Prvi znani vipavski izseljenec, najden v evidencah otoka Ellis, je **Jožef Vrčon**, ki je na ladji Pensilvanija 29. novembra 1902 iz francoskega pristanišča Boulogne-Sur-Mer pripotoval v Ameriko z vsega dvanajstimi dolarji v žepu. Jožef je bil poročen in ob prihodu star 36 let, kar je verjetno pomenilo, da se je rodil leta 1866. Izrekel se je za delavca in avstrijskega državljana, ki je pred prihodom živel v Vipavi. Uradnik je ugotovil, da Jožef zna pisati in brati, da je v dobrem telesnem stanju in da nima nobene telesne deformacije. Ugotovljeno je bilo, da si je pot plačal sam, imel je tudi kupljeno vozovnico do svojega ciljnega kraja. Povedal je, da je že bil pred tem v ZDA, prav tako v Pensilvaniji, kraju Irwin in to dve leti, kamor se sedaj tudi vrača. Rekel je, da ni bil nikoli v zaporu oziroma zaprt v ustanovi za duševno bolne ter da ni anarhist ali poligamist. Kdo je bil Jožef Vrčon, ali je bil tudi rojen v Vipavi ali pa je v njej le prebival določeno obdobje pred svojo izselitvijo v Ameriko, ni znano. Z vpogledom v rojstne matične knjige za Vipavo je bilo ugotovljeno, da se je deček s tem imenom rodil 25. septembra 1866, staršema Jakobu Vrčon in Mariji, roj. Lavrenčič, na Gradišču pri Vipavi št. 31.

Št.	Ime in priimek (kraj Vipava)	Starost	Zakon. stan	Datum prihoda	Namembni kraj in prijatelj/ sorodnik, h kateremu potuje	Najbližji sorodnik oz. prijatelj v izvirni državi
1	Jožef Vrčon	36	poročen	29.11.1902	Irwin, Pensilvanija	ni podatka
1	Jožef Božič	33	poročen	10.12.1904	Somerset, Colorado, nečitljivo	
2	Filip Andlovic	16	otrok	7.4.1905	Indianapolis, k očetu Filipu Andlovicu	
3	Marija Andlovic	17	otrok			
4	Alojz Semenič	35	poročen	28.6.1905	Indianapolis, Indiana, k prijatelju Filipu Andlovicu	
5	Frančiška Andlovic	40	poročena	6.10.1905	Indianapolis, Indiana, k možu oziroma očetu Filipu Andlovicu	
6	Friderik Andlovic	11	otrok			
7	Frančiška Andlovic	4	otrok			
8	Marija Funa	22	samska	20.12.1905	Carnegia, Pensilvanija, k prijatelju Mateu Župančiču	
9	Jožef Trost	40	poročen	14.5.1906	Ohio, Lorain, k znanцу Jožefu Jelerčiču	
10	Franc Nabergoj	43	samski	10.1.1907	St. Louis, Missouri, k znanцу Antonu Andlovicu	
11	Anton Makovec	25	samski	23.2.1907	Chicago, k prijatelju (nečitljivo)	
12	Ciril Skapin	16	otrok	19.4.1907	Ohio, Lorain, k prijatelju Antonu (nečitljivo)	
13	Alojz Godina	30	samski	29.6.1907	Indianapolis, Indiana, k prijatelju Alojzu Semeniču	
14	Gregor Nadlišek	36	poročen			
15	Jožef Fabčič	32	samski	17.7.1907	Ohio, Lorain, k prijatelju Janezu Žorž	oče Janez Fabčič, Vipava
16	Alojza Semenič	42	poročena	12.12.1908	Indianapolis, Indiana, k možu, očetu, stricu oz. očimu Alojziju Semeniču	Marija Semenič iz Vipave
17	Avgust Semenič	3	otrok			
18	Karolina Žgavc	19	samska			
19	Karolina Žgavc	15	otrok			
20	Emilij Žgavc	8	otrok			
21	Johann Premru	39	poročen	7.1.1909	New York, k sestri Albin Dolenc	žena Jožefa Premru, Vipava
22	Jože Furlan	29	samski	4.5.1909	New York, Syracuse, k prijatelju Anton Maliku	oče Janez Furlan, Šmarje
23	Ferdinand Batič	29	poročen	28.3.1910	Cleveland, Ohio, nečitljivo	žena Marija Batič, Vipava
24	Filip Andlovic	56	poročen	24.9.1910	Santa Clara, California	žena Franca Andlovic, Vipava
25	Franc Repič	45	poročen	3.11.1910	Indianapolis, Indiana, k znanцу?	žena Ivana Repič, Vipava
26	Frančiška Andlovic (drugi prihod)	44	poročena	3.12.1910	Indianapolis, Indiana, k hčerki oz. sestri Mariji, poročeni Može	?
27	Friderik Andlovic (drugi prihod)	18	samski			
28	Frančiška Andlovic (drugi prihod)	10	otrok			
29	Ana Žgavc	18	samska	18.2.1911	New York, k stricu Janezu Premruju	mama Tereza Mohorič, Vipava

Št.	Ime in priimek (kraj Vipava)	Starost	Zakon. stan	Datum prihoda	Namembni kraj in prijatelj/ sorodnik, h kateremu potuje	Najbližji sorodnik oz. prijatelj v izvirni državi
30	Marija Krašna	23	poročena			mama Marija K.?, Vipava
31	Jakob Krašna (drugi prihod)	35	poročen	23.7.1911	Mechanicsburg, Pensilvanija, k znancu Carmel Nicola (?) k stricu Carmel Nicola	brat Matija Krašna, Vipava
31	Marija Koren	20	samska			oče Jožef Koren, Vipava
32	Janez Lavrenčič	32	poročen	8.11.1911	New York, k prijatelju Francu Peliconu	oče Matej Lavrenčič, Vipava
33	Margeritta Sblatero	55	poročena	19.2.1912	Ohio, Lorain, k zetu oz. očetu Francu Božiču	prijatelj Matej Kobal, Vipava
34	Jožef Božič (vnuk)	7	otrok			
35	Franc Hrovatin	40	samski	29.3.1912	Ohio, Lorain, k prijatelju Leopoldu Kobalu	mama Jožefa Hrovatin, Vipava
36	Filip Trošt	27	poročen	3.4.1912	Missouri, St. Louis	oče Andrej Trošt, Vipava
37	Antonija Trošt	24	poročena			oče Franc Bratož, Vipava
38	Kristina Kobal	16	otrok	29.9.1912	Ohio, Lorain, k očetu Leopoldu Kobalu	brat Rafael Kobal, Vipava
39	Vladislav Premru	17	otrok	18.10.1912	Norwalk, Connecticut, k bratu Johanu Premru	mama (?) Premru, Vipava
40	Franc Kvas	41	samski	12.1.1913	New York, Gowanda, k bratu Jožefu Kvasu	Janez Znider, Vipava
41	Alojz Rešeta	19	samski	22.7.1913	Pittsburgh, Pensilvanija, k prijatelju Antonu Rešeti	mama ? Rešeta, Vipava
42	Jože Petrič	17	otrok			oče Jože Petrič, Vipava
43	Janez Mislej	26	samski	8.7.1913	St. Louis, Missouri, k svaku Janezu Buk ?	mama Jožefa Mislej iz Vipave
44	Kristjan Premru	17	otrok	29.7.1914	Norwalk, Connecticut, k očetu Johanu Premruju	nečitljivo zapisano
45	Jožefa Premru	54	poročena			
46	Anton Premru	15	otrok			
47	Bogomir Premru	20	samski	17.6.1919	Norwalk, Connecticut, k očetu Johanu Premruju	ni zapisano
48	Boleslav Premru	9	otrok			
49	Ivan Premru	17	otrok			
50	Maximilian Premru	12	otrok			
51	Albina Premru	24	samska	9.8.1919	Norwalk, Connecticut, k materi Jožefi Premru	omemba, da so starši obeh v ZDA
51	Ladislao Premru	26	samski			
53	Karla Žvokelj	20	samska	1.2.1921	Maryland, Dodson, k bratrancu/ sestrični Agostini	mama Ana Žvokelj, Vipava
54	Janez Semenič	45	samski	16.10.1922	Indianapolis, Indiana, k prijatelju Janezu Vidrihu	brat Luka Semenič, Podnanos

Seznam oseb, najdenih na otoku Ellis, ki so kot kraj zadnjega prebivališča navedle Vipavo

Z vpogledi v podatke odhajajočih ugotovimo, da so večinoma odhajali moški, žensk je bila kvečjemu petina, prav toliko je bilo otrok. Po ameriških priseljenskih statističnih podatkih je bilo med letoma 1898 in 1914 od vseh priseljencev slovenske in hrvaške narodnosti 18,4 % žensk.

Tanja Žvokelj

(se nadaljuje)

Telesnokulturna društva v Vipavi pred prvo svetovno vojno

Ko se v goriški knjižnici Franceta Bevka povzpneš po stopnicah, stoji na vrhu doprsni kip Edvarda Rusjana in spodaj piše "100 let od prvega poleta". In tako se vrnemo v leto 1909, ko je na Goriškem cvetelo društveno življenje, ljudje so se zbirali in družili, nekateri iz političnih namenov, drugi iz kulturno-prosvetnih, kmetijskih, gospodarskih itd. Mnogo prebivalcev je v društvih gojilo ljubezen do telovadbe in športa. Toda slovensko sestajanje takratnih prebivalcev Goriško-Gradišanske dežele, v katero je spadala tudi Vipava in okoliške vasi, je imelo eno ključno nalogo – narodnobuditeljsko. Slovenci so si v obdobju pred prvo svetovno vojno močno prizadevali postaviti slovensko kulturo in slovenski jezik v ospredje. Velikokrat so naleteli na oviro avstro-ogrske oblasti, ki jim je prepovedovala organizacijo prireditev, veselic, javnih telovadnih in drugih nastopov, ki bi manifestirali slovensko idejo. Na podeželju in tako tudi v Vipavi so bili ljudje pretežno slovenske narodnosti, medtem ko je bila npr. Gorica narodnostno mešana. Tam so se prepletali Italijani, Nemci in Slovenci, zato je bila težnja po vzpostavitvi slovenske identitete v javnem življenju še toliko bolj izrazita in ključna.

Po ustanovitvi telovadnega društva "Južni Sokol" v Ljubljani l. 1863 so se sokolska društva začela pojavljati tudi drugod. Goriški časopis Soča omenja vipavski Sokol v letih 1871 do 1874. Tako lahko naprimer preberemo, da so konec aprila 1872 imeli člani vipavskega Sokola izredni občni zbor, kjer so izvolili starost in ostale odbornike društva.

Člani telovadnega društva Sokol iz Vipave se v svojem triletnem delovanju niso ukvarjali s telovadbo, ampak so prirejali zgolj šaloigre in ples. Čeprav svojega prvotnega namena, gojiti in vzgojiti slovenske fante v telovadnem narodnem duhu, niso izpolnjevali, pa so kljub temu odigrali pomembno narodnobuditeljsko vlogo. To potrjujejo tudi posamezni članki v Soči, kjer so poročali o dogodkih, povezanih z vipavskim Sokolom. Ob drugi obletnici društva, julija 1873, so blagoslovili zastavo in priredili veselico z deklamacijami, petjem in plesom. Članek je izgledal takole:

V aprilski številki Soče l. 1874 so objavili, da je vipavski Sokol razpadel. Imovino so prepustili "Podražki" čitalnici (verjetno je bila to čitalnica v Podragi).

Iz Vipave 29. aprila (Jae dop.) Telovadno društvo "Sokol" je imelo 29 t. m. izredni občni zbor; na dnevnem redu so bile najvažnije reči: o lborova volitev in premaradba 30. §. pravil. Volitev se je prav svobodomiselno, in nadjatu se je tudi - srečno izvršila; izvoljeni so namreč: Gg. Aud. D.trib za starosto, Daniel Šapla za podstarosto R. Silvester za tajnika, Jos. Barle za blagajnika Ant. Uršič, V. Pin, in Pabor za odbornike. Po odboru nasvetovan predlog premaradbe §. 20, ki se je žalibog tudi sprejel, se glasi: „Po razdraženju društva pripada imovina Sokolova vipavski čitalnici.“

Po naših mislih bi bilo boljše in uspešnije ko bi se bilo v tem §. določilo, da, ako se društvo razide, premoženje njegovo dohode kak slovensk literaren zavod.

Pričakovati je o! novo izvoljenega odbora, da bodo bolj ozir jemal na društveni glavni namen — telovadbo!

Soča, št. 18, letnik II, 4. maj 1872

Poleg Sokolov je v Vipavi nekoliko kasneje delovalo tudi telovadno društvo "Orel", in sicer sta se moška in ženska odseka organizirala v letu 1908. Ženski odsek telovadnega društva Orel je bil ustanovljen 13. decembra. Za predsednico je bila izvoljena Mimi Perhavec, popredsednica je postala Fani Silvester, tajnica Tončka Miler, blagajničarka Karolina Šček, ter odborniki Mihaela Curk in Anica Šček. Takoj ob ustanovitvi so imele tri javne telovadbe, kjer so izvajale nove proste vaje ob godbi.

Vipavski moški odsek je bil od vsega začetka zelo aktiven, saj so skoraj v vsaki vasi razmišljali o ustanovitvi novih odsekov. Veliko fantov je kazalo zanimanje v Podnanosu, Vrhpoljah, na Gočah itd. V začetku januarja 1909 so imeli drugi občni zbor, kjer so za predsednika društva izvolili dekana Andreja Lavriča. Poročali so, da je vsega skupaj telovadilo 120 telovadcev in da so imeli skupno 95 ur telovadbe. Med drugim so se udeležili javne telovadbe v Škofji Loki, sami so trikrat javno nastopili, dvakrat v Vipavi in enkrat na Gočah. Priredili so tudi več izletov v sosednje vasi. 5. maja 1909 so ustanovili Vipavsko okrožje. Predsednik okrožja je postal dekan Lavrič, podpredsednik pa J. Kromar. Vaditeljski zbor so sestavljali načelnik Kobal ter podnačelnika Bratuš in Breclj.

V Vipavsko okrožje so spadali tile odseki: Vipava, Šturje, Šentvid, Budanje, Ustje, Branica, Col, Gabrje, goriški oddelki: Batuje - Selo, Kamnje, Črniče, Rihenberg, Velike

iz Gorice 8. jul. [Izv. dop.] (Sokolova svečanost v Vipavi.) Zjutraj 8. julija sem se podal v vipavski trg, in sem po poti zopet ogledaval dolino, ki se mi je še lepša zdela, ko pred leti; dan je bil krasen in vetrnič je pihljal, da sem se čutil čiliga, in veselaga. Stopim v trg, ko so sokoli marširali proti telovadnici, na čelu s tremi zastavami v sredi je vihrala nova sokolova, ki se jo danes prvi krat razvili in godba jo je pozdravljala s „Naprejem.“ V telovadnici je gospod starosta uvrščene sokole nagovoril. Govor je bil dolg in tehten, razlagal je pomen zastave, ki je znamenje edinosti in zloga, potem nmen društva, katero kopisti v sakonu tudi kmetickemu stanu, ker jači telo in velika pogum. Objabili so mu vsi z moško besedo, da bodo društvena pravila zvesto izpolnivali, in se marljivo urili v telovadbi. Na to so peveci prav lepo in ubrano zapeli pobratinsko pesen. Starosta razlaga zdaj, zakaj je ime „Sokol“ – primerano društva, ono naj je namreč spodbuda, da bodo urni in pogumni, kakor je tak pič; Črnogorci imenujejo svoje junake hrabre sokole. Pretožaval se je konečno, da so nekateri in celo osnovatelji društva izstopili, in vsi vsi, p sebas mladeniče, naj pristopijo v obilnem številu. Godci zagodejo „Hej Slovani“ in vsi sokoli in občinstvo smo se odkrili. Potem opremenijs fantja front, in pred njimi so stali gospodične bato, oblečene, prepasane z modrijski traki, in držča v rokah rudečo puščico. Gospodična Marijčka Virkova je kaj lepo deklamovala pesen primarne sl. slovensosti in ko je bilo to dovršeno, so dekleta oklicale zastavo z vencem in za razdelile šopke sokolom, ki je odzdravije s klicem: „živele naše Slovenke!“ Na to prebere starosta telegram iz Gorice, vsi se v vrstijo, in se podajo k banketu pri Dolencu. Pri kosilu smo imeli godbo in pevce in ališali smo raznovrstne napitnice. Starosta je napol gostom, Dr. Lavrič prvič sokolom in drugič gospodičnam, sokol Silvester društva. Beseda je vsem gladko tekla, in gospod Silvester se je pokazal dobrega govornika.

Zadnja točka je bil ples na brezarjih pred čitalnico, ki se je začel blizo peto uro. Še le popoldne je prišlo več gostov iz okolice in vrteli so se pozao. Najlepše je bilo gledati sokole v pitoreski obleki, in se vs, da so dekleta več na nje gledale nego na druge. Zato svetujem fantom, ki hočejo imeti srečo pri dekletih, naj pristopijo k „Sokolu“, in dobro naj se urijo, da bodo čvrsti in urni, priljudni pa narodni mladeniči.

Se moram omeniti, da se je domačih premalo udeležilo lepe te svečanosti. V Vipavi je vedno preznogo prep ra in strank, vendar narodna stvar se širi in dobro napreduje. Marsikrat so se pa vsi zedinili, in takrat je vsaka slavnost bila veličanska; zatorej živiti Vipave! Prosim Vas: Zedinite se, če drugače nij mogoče, vsako leto vsaj enkrat!

Soča, št. 28, letnik III, 10. julij 1873

Žablje, Šmarje in Osek. 4. decembra 1910 se je okrožje razdelilo na dva dela, ker je bil delokrog preobširen. Okrožje je do maja 1911 štelo do 400 članov, med njimi do 200 telovadcev. Vipavsko okrožje je sodelovalo na svetogorski slavnosti in javni telovadbi v Solkanu začetek julija 1910. 7. avgusta istega leta je imelo okrožje slavnost v Šturjah, kjer so telovadci kljub dežju pokazali

*nekakšen telovadni ples, ki ponazarja boje krščanskih prebivalcev Dalmacije s črnimi (moro) napadalci

proste vaje, moreško*, telovadili so tudi na drogu in bradlji. Vseh nastopajočih je bilo okrog 150. Vipavski Orli so sodelovali še na javni telovadbi v Dornberku. 5. januarja 1911 se je v Vipavi vršil prvi okrožni tehnični tečaj, kjer je bilo prisotnih okrog 40 članov telovadcev.

V obdobju pred prvo svetovno vojno so bili dobro organizirani tudi planinci, saj je že od leta 1903 v Ajdovščini delovala ajdovskovipavska podružnica Slovenskega planinskega društva. Zaznamovali so poti, prirejali društvene pohode in izlete, organizirali so veselice in srečanja in bili tako pomemben del mozaika v narodnoobrambnem boju in rasti slovenske narodne zavesti. 21. avgusta 1912 pa se je ustanovila vipavska podružnica SPD in se

Mimi Perhavec leta 1893

tako ločila od ajdovske podružnice. Načelnik novonastalega društva je postal Karl Mayer, njegov namestnik je bil Anton Bajec, tajnik Ivan Mercina, blagajnik Rado Grum, odbornika pa sta postala Mirko Pavlin in Fran Premru.

Alenka Perhavec

Duhovnik OTMAR ČRNILOGAR, predsednik Planinskega društva Vipava (1967–1970) s prikazom odziva oblasti ob njegovem vodenju društva

1. del

Za 80. obletnico njegovega rojstva

Prof. Otmar Črnilogar (1931–1999), duhovnik in dolgoletni župnik v Podragi, sosed in dragi znanec, je v svojem prekratkem življenju opravil velika dela. Najprej za duše pri službovanju v župnijskih skupnostih in drugod, kjer je opravljal duhovniško poslanstvo, še bolj pa pri vzgojnem,

Otmar Črnilogar z zemljevidom na gorskem vzponu, kraj in čas neugotovljena (zasebna last Srečka Vidriha, Podraga 76)

znanstvenem in kulturnem snovanju v širšem slovenskem prostoru.

Otmar je bil tudi zelo navdušen občudovalec in obiskovalec gora, plezalec, vzgojitelj mnogih gornikov, ki so se ob njem navdušili za lepote stvarstva in zavzeto obiskovanje gora, kakor tudi za doseganje zahtevnejših gorskih ciljev. Ko sem prebiral različne njegove življenjepise in gorniško slovstvo, mi je vedno stopalo pred oči njegovo vodilno mesto v Planinskem društvu Vipava pred dobrimi štirimi desetletji. Predvsem ta zorni kot njegovega življenja sem želel podrobneje spoznati. Pravzaprav je bilo o njegovem delu pri vipavskem planinskem društvu že precej napisanega in objavljenega. Bolj kot njegove neprecenljive zasluge za dobrobit gorništvu na Vipavskem in Primorskem sem želel podrobneje raziskati, kako je bilo mogoče, da je bil katoliški duhovnik predsednik Planinskega društva (PD) Vipava. Na tem položaju je bil v času družbenopolitične ureditve, ki je postavljala na stranski tir cerkvene ljudi, zlasti pa duhovnikom onemogočala zasedbo vodilnih mest civilnih organizacij. Morda je

bilo to nekoliko lažje doseči v okolju zgornje Vipavske, kjer je bila verska oziroma cerkvena pripadnost močna. Želel sem ugotoviti, kako je na to gledala civilna oblast kakor tudi njegovi duhovniški sobratje in predpostavljeni.

Pri raziskavi mi je bilo v veliko pomoč dobro ohranjeno arhivsko gradivo upravnih organov in družbenopolitičnih organizacij na občinski, območni ali republiški ravni, nekoliko manj arhivsko gradivo vipavskega planinskega društva, primorske in republiške planinske organizacije ter vipavskega malega semenišča. Pomagal sem si tudi z nekaterimi časopisnimi viri in knjižnimi izdajami. Raziskava pa bi bila bistveno okrnjena brez velikodušnega odziva mnogih posameznikov, ki so v tistem času sodelovali z Otmarjem v vipavskem planinskem društvu kot odborniki in najtesnejši sodelavci ali pa bili kako drugače z njim povezani kot kolegi, prijatelji in znanci. Predvsem tem posameznikom, ki so z ustnimi ali zapisanimi spomini izpričali marsikateri bistveni podatek, sem dolžan še posebno zahvalo, prav tako pa se zahvaljujem tudi vsem, ki so mi omogočili uporabo arhivskih in časopisnih virov.

Študijo posvečam 80. obletnici Otmarjevega rojstva.

Nekaj poudarkov Otmarjeve življenjske poti

Rojen je bil 15. novembra 1931 v Šebreljah kot prvi v delavsko-kmečki družini s štirimi otroki. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju. Upokojeni duhovnik rojak Ivan Rejec in šebreljski župnik Slavko Podobnik sta ga med vojno pripravljala za gimnazijo in je tako doma obdelal snov prvega letnika, nadaljnja pot gimnazijskega izobraževanja pa ga je med leti 1945–1951 peljala še v tri kraje: Gorico, Idrijo in Pazin, kjer je maturiral. Bogoslovne študije je v letih 1951–1957 opravil v Ljubljani. 29. junija 1957 je bil posvečen za duhovnika.

Duhovniško službo je opravljal najprej kot župnijski upravitelj na Ligu – Marijino Celje, od koder je soupravljal tudi Zapotok. Leta 1959 je prišel v Vipavo in tu osem let pomagal v dušnem pastirstvu, študiral klasično filologijo v Ljubljani

in leta 1964 diplomiral iz grščine in latinščine. Od leta 1967 do smrti leta 1999 je bil župnik v Podragi, kjer je bil dejaven tudi v krajevni skupnosti.

Neprecenljivo je njegovo dolgoletno profesorsko delo med dijaki in študenti. Na srednji verski šoli

Otmar Črnilogar pri gorskem obedu, kraj in čas neugotovljena (zasebna last Srečka Vidriha, Podraga 76)

Sodeloval je pri prevajanju beril za Bogoslužni molitvenik in pri prevajanju dokumentov drugega vatikanskega cerkvenega zbora.

Petnajst let je sodeloval pri prevajanju svetopisemskih knjig iz izvirnih jezikov v slovenščino, tako stare kakor nove zaveze, kar je štel za svoje življenjsko delo. Sam je rad povedal, da so bila to njegova najzahtevnejša, a tudi najlepša leta.

Veliko je pripomogel k uspešnemu delu najstarejše slovenske založbe, celjske Mohorjeve družbe, kot njen tajnik v letih 1971–1975. Bil je član umetnostnega sveta koprške škofije.

Umril je 27. aprila 1999 v Podragi in je pokopan v Šebreljah¹.

Problematika duhovnikov – voditeljev civilnih društev v času socializma

Kako je lahko duhovnik zasedel vodilno mesto v nekem civilnem društvu glede na postopke izbiranja in preverjanja primernosti kandidatov, ki so bili značilni za to dobo?

Zanimivo bi bilo raziskati, koliko takih primerov se je sploh pripetilo na Slovenskem v času od leta 1945 do propada socialističnega sistema petinštirideset let kasneje.

Pregledovanje arhivskega gradiva Komisije Republike Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi (KOVŠ), ki je nastalo v obdobju, ko je bil Otmar Črnilogar predsednik PD Vipava (1967–1970) nam pokaže, da je bil Otmar izpostavljen primer, vendar ne popolnoma osamljen. Iz povzetkov poročil občinskih komisij za verska vprašanja maja 1967, ki zadevajo t. i. nedovoljeno cerkveno dejavnost (dokument je nastal 23. junija 1967), je zaznati, da so »mnoge naše družbenopolitične organizacije zaupale vodstvo lokalnih KUD-ov duhovščini,« pri čemer pa so posebej naštetih samo štirje kraji: Bohinj, Cerklje, Cerkno in Vipava². Republiška komisija za verska vprašanja se je v svojem poročilu z datumom 25. decembra 1967 izrecno opredelila do omenjenih pojavov. Menila je, da lahko vsak duhovnik nastopa v javnem življenju kot državljan, kateremu ni mogoče dajati manjših pravic kot drugim državljanom; njegova dejavnost pa je bila omejena zgolj na delovanje med verniki. Sporna in napačna pa je zanj »praksa, ko naši organi, družbenopolitične organizacije in poedinci politično aktivizirajo duhovščino« in ob tem zopet omenja krajevne KUD, pevske zборе ali planinsko društvo, katerih vodstvo je v rokah duhovnikov.³

Ljubljani.

teološki

fakulteti v

Ljubljani.

Kriza vipavskega planinskega društva sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja

Dosegljiva arhivska dokumentacija in spominška pričevanja ljudi niso jasna glede začetka Otmarjeve dejavnosti v vipavskem planinskem društvu oziroma kdaj se je v društvo včlanil.

Duhovniki so se na katehetskem posvetu med drugim dogovarjali, da se bodo strokovno usposabljali za različna področja dela (taborništvo, planinstvo, filmsko dejavnost, za razne oblike kulturno-prosvetnega dela, različne panoge telesne kulture, družabne igre itd.) predvsem mlajši duhovniki. Razvijali bodo "hobijske". Vsakdo pa bo nato deloval na svojem "hobijski" v več farah, tako bi si medsebojno pomagali in bili bolj uspešni.

Da ta dogovor izvajajo, vidimo iz sledečih konkretnih primerov: župnik Črnilogar Otmar iz Vipave, ki je obenem profesor grščine in latinščine v malem semenišču, je najprej našel pot v planinsko društvo. Uspelo mu je poživeti Planinsko društvo v Vipavi. Bil je izvoljen v UO društva. "e dolgo je poznaj kot hribolazec, dober poznavalec planinske flore; zbral je številne planinske trofeje in ima veliko uspešnih fotografskih posnetkov. Pripravil je poljudno razpravo z naslovom "Zlati macesni pod Slemenom". Razlago je spremljal z diapozitivi. Imel je že več nastopov širom Primorske tako z odraslimi člani planinskih društev kot z mladino, predvsem v okviru sekoj PD po osnovnih šolah. V naši občini je bil v osnovni šoli

Del poročila Komisije za verska vprašanja Skupščine občine Nova Gorica, 8. 5. 1967 (Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, PANG 104 Skupščina občine Nova Gorica, t.e. 290)

- 8. VERJANČIČ Anuško
- 9. RODMAN Marjana
- 10. FURLAN Božo
- 11. KOBAL Anico

Na predlog - pojasnilo predstavnika Zveze, tov. PILL-ja, o pristojnosti občnega zbora za izvolitev predsednika društva, so navzoči enoglasno predlagali in izvolili za predsednika Planinskega društva Vipava, prof. ČRNILOGAR Otmarja.

Istočasno so izvolili tudi delegate na skupščinsko konferenco in sicer: 1. prof. ČRNILOGAR Otmarja - predsednika
2. JELEČIČ Ivana - člana

AD. 7

Navzoči člani so enoglasno sprejeli naslednje sklepe:

- da se izvrši izlet Šolake mladine v Planico /zadeva je organizacijsko in finančno še urejena/;
- da se izvrši v tekočem letu izlet članstva /nalogo prevzema novi odbor/;
- da se bodo v bodoče vršila predavanja z diapositivni /povabiti predavatelje iz Planinske zveze/.

Dr. POŽAR je predlagal, da bi se nocoj izrekli o izletu članstva, kdaj in kam naj bi potovali. Mnenje večine pa je bilo, da o tem razpravlja in sklepa novi odbor.

Tov. PONIŽ Vera je prosila za točen datum inleta Šolake mladine v Planico. Predsedujoči je pojasnil, da se bo ta izlet izvršil v času prireditvev.

Dnevni red je bil izčrpan in predsedujoči je občni zbor zaključil ob 20. uri, 30 min.

Zapisnikar:
BLAŽIČKA Marija

Predsednik:
RODMAN Marjan

Stran iz zapisnika občnega zbora Planinskega društva Vipava, ki je bil 10. marca 1967 (Arhiv Republike Slovenije, AS 1176 Planinska zveza Slovenije, t.e. 78, a.e. 4776)

Morda uradno sploh ni bil član društva, ker so ga pridobili za reševanje društva v veliki krizi. Vsekakor se je z gorniško dejavnostjo ukvarjal, že preden je postal predsednik vipavskega društva.⁴ Kot ljubitelj gora je prišel v stik z ajdovskim planinskim društvom, zato se je včlanil vanj. Tam je zvedel, da je PD Vipava v težki krizi in kmalu se je začela njegova povezava z vipavskim društvom.⁵

Ključnega pomena za njegov prevzem vodenja društva je bila prav kriza, ki je leta 1967 ogrozila njegov obstoj. Tedaj je bil predsednik Marjan Rodman, ki je bil na čelu društva od leta 1963.⁶ Na to je v svojem pričevanju opozorila tudi Magda Rodman, ki ga je po njeni pripovedi zapisal Bogdan Vidmar: »Marjan je imel veliko dela na Lipi in doma, zato je PD stagniralo. Kot tajnica sem opozarjala, da je potrebno zadevo rešiti in sklicati občni zbor društva.«⁷

Društveno krizo dokazujejo tudi ohranjeni arhivski dokumenti iz leta 1967. Zelo zgovoren je dopis Planinske zveze Slovenije (PZS) vipavskemu društvu z datumom 9. januarja 1967, iz katerega je razvidno, da je bilo takrat

društvo takorekoč tik pred ukinitvijo. Zveza je svarila društvo, da ne izvršuje nalog, zaradi katerih je bilo ustanovljeno, da nima sposobnega in delavoljnega upravnega odbora ali pa da za planinstvo na njegovem območju ni pravega zanimanja. Iz dopisa je mogoče zvedeti, da je imelo društvo v letu 1966 samo še 6 (!) članov. Enako število članstva za to leto je razvidno tudi iz preglednice v Planinskem vestniku (PV). Takšno stanje je v dopisu opredeljeno kot nemogoče, zato je upravni odbor PZS sklenil, da bo društvo črtal iz svojega članstva, kar bi pomenilo, da bi društvo tudi formalno prenehalo obstajati, v kolikor ne bi vsaj v roku enega meseca zbrali najmanj 50 članov in svojega dela bistveno izboljšali. Zveza je tudi že priporočila, naj se preostali člani priključijo k PD Ajdovščina. Dopis je PZS zaključila z ostrim opozorilom: »Dajemo vam torej poslednjo možnost, da rešite obstoj društva, od vas samih pa je odvisno, ali boste to priliko izkoristili in ponovno začeli z delom.«⁸

Še bolj korenit v stališču do vipavskega društva je bil Primorski meddruštveni odbor planinskih društev. Njegov predsednik je 10. februarja 1967 v dopisu PZS brez ovinkov sporočal: »S tem društvom je konec in mislim, da ni pomoči, niti ne bi imelo smisla društvo umetno vzdrževati in podaljševati obstoj. Iz zadnjega razgovora z društvenim predsednikom tov. Rodmanom /.../ sem uvidel, da je tudi on istega mnenja. Dogovorila sva se, da stopi v stik s predstavniki PD Ajdovščina in obvesti tudi mene o sestanku za priključitev k temu društvu.«⁹

Vipava, 22.III.67.

Planinski zvezi Slovenije!

Naj se vam najprej predstavim: Črnilogar Otmar - predsednik PD Vipava.

Osebno, privatno vam pišem, da bi najprej rešil zadevo, ki mi je pri arou dve predavanji z diapositivi, ki smo ju predvideli na sestanku 80 za to pomladansko sezono, za šus, ko je možna ta in za naše razmere samo ta plan. dejavnost. Obe predavanji naj bi obravnavali gore. Kaj, koga si avetujete, na koga naj se obrnem? Naše možnosti za prvo bi bile: 3.5.10.12. IV. 11. ob ponedeljkih in areдах, ke lahko najjamo kino-dvorane. Primerne ure bi bila 20.00.

Upam, da vam moja prošnja, ki prihaja k vam nekako skosi stranska vrata, ne bo preveč motila pri vašem delu. Za uslogo sem vam še vnaprej hvaležen.

S planinskimi pozdravi!

Moj naslov: Črnilogar Otmar
Vipava 58

Dopis Otmarja Črnilogarja Planinski zvezi Slovenije, 22. 3. 1967 (Arhiv Republike Slovenije, AS 1176 Planinska zveza Slovenije, t.e. 78, a.e. 4780)

15. februarja 1967 je PD Vipava vendarle izvedlo občni zbor. Zaradi premajhnega števila prisotnih je bil najbrž neuraden, brez obravnave vseh točk dnevnega reda, bil je opredeljen bolj kot sestanek za naslednji občni zbor. Ta pa je bil izveden 10. marca 1967, takrat s precej večjo udeležbo in z vsemi točkami dnevnega reda. Ohranjena sta zapisnika obeh zborov in dve različici poročila predsednika Marjana Rodmana za oba sklica (čeprav je le na varianti, datirani 15. februarja, izrecno naveden kot pisec poročila, vendar je iz vsebine očitno, da gre tudi pri varianti, datirani 10. marca, za istega pisca). V poročilu je nekaj ključnih ugotovitev: » /.../ Zaželjeno je, da bi današnji občni zbor PD Vipava nakazal način, ki bi delo društva poživil ali pa v skrajnem primeru podprl predlog za priključitev k močnejšemu sosednemu PD, kot predlaga PZS, kar pa gotovo ni zaželjeno glede na dolgoletni obstoj in dobro finančno stanje društva. /.../ Glede na to bi bila res velika škoda, da bi se naše društvo ukinilo in priključilo drugemu društvu. Mislim, da si izmed članov tega nihče ne želi. V kolikor pa ne dobimo ljudi, ki bi bili voljni sprejeti odgovorne funkcije v društvu, se bo to moralo zgoditi in priznati bomo morali, da smo tega sami krivi.«¹⁰

Na občnem zboru, ki je kot sestanek potekal 15. februarja 1967, je bil prisoten tudi Otmar Črnilogar, ki je prodorno posegal v razpravo. Komentiral je omenjeni dopis PZS s pripombo, »da mora v Vipavi obstojati planinsko društvo in da se nikakor ne sme pridružiti drugemu močnejšemu, kar bi bil velik poraz za Vipavo«. Ponudil je vsestransko pomoč in članstvo iz srednje verske šole oziroma malega semenišča, kjer je poučeval. Dejal je še: »Za obstoj društva ni problema. Najti je treba le skupino ljudi, ki bi bili pripravljeni delati na tem področju.«¹¹ O problematiki vipavskega planinskega društva je bilo objavljeno tudi kratko poročilo v PV.¹²

(se nadaljuje)

Jurij Rosa

¹ Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL), 1. knjiga, Gorica 1974–1981, str. 250; Božja beseda danes, 1996, št. 1, str. 3 (kratek lastni življenjepis); Jožko Kragelj, Primorski duhovniki – kulturni delavci 20. stoletja, samozaložba 2002, str. 57–58; Zbornik ob zlatem jubileju malega semenišča in Škofijske gimnazije v Vipavi, 2002, str. 223; Podraški zvon, 2004, št. 4; Otmarjeva pot – vodnik po planinsko-romarski poti od Podrage do Štjaka, Podraga 2007, str. 11–14

² Arhiv Republike Slovenije (ARS), AS 1211 KOVS, tehnična enota (t. e.) 22 (pojasnilo: KUD pomeni kratico za kulturnoumetniško društvo)

³ ARS, AS 1211 KOVS, t. e. 53

⁴ Pismo Magde in Marjana Rodman, Vipava, Milana Bajca 14, 1. 4. 2009; zabeležka o telefonskem pogovoru z Magdo Rodman, 23. 4. 2009

⁵ Zabeležka o telefonskem pogovoru z Jurijem Nabergojem, Vipava, Ob Beli 5, 27. 1. 2011; zabeležka o pogovoru s Srečkom Vidrihom, Podraga 76, 28. 1. 2011

⁶ Sto let planinstva na Vipavskem 1903–2003, Vipava 2003, str. 50

⁷ G. Otmar Črnilogar – spominska knjižica ob odkritju in blagoslovu spomenika g. Otmarju Črnilogarju, Podraga, 8. julij 2006, str. 25 (pojasnilo.: kot tajnik društva je za obdobje 1963–1967 sicer naveden Vinko Ferjančič, Sto let planinstva na Vipavskem 1903–2003, str. 50)

⁸ ARS, AS 1167 Planinska zveza Slovenije, t. e. 78, arhivska enota (a. e.) 4780; PV 1967, št. 12, priloga

⁹ Pokrajinski arhiv v Novi Gorici (PANG), PANG 82 Meddruštveni odbor planinskih društev Primorske, t. e. 1, a. e. 8

¹⁰ Zbirka dokumentarnega gradiva PD Vipava, t. e. 1

¹¹ ARS, AS 1167 Planinska zveza Slovenije, t. e. 78, a. e. 4775

¹² PV 1967, št. 9, str. 432

Spomin na mons. Jožka Kraglja

»V petek, 26. novembra, je v centru starejših Pristan v Vipavi umrl duhovnik in pisatelj Jožko Kragelj.« Tako smo prebrali v osmrtnici lista Družina 5. decembra 2010.

Kratek parte v verskem časopisu ne more v celoti razkriti bogatega življenjenja zaslužnega duhovnika, publicista, pisatelja in prevajalca.

Jožko Kragelj se je rodil 4. februarja 1919 v

Jožko Kragelj 1919–2010

Modrejcah pri Mostu na Soči (Sveta Lucija) kmetu Jožefu in Luciji Manfreda. Po osnovni šoli na Mostu in petem razredu v goriškem Alojzijevišču je dovršil gimnazijo v Sedejevem malem semenišču in je po maturi vstopil v goriško bogoslovje ter bil 8. decembra 1942, na praznik Brezmadežne, posvečen v duhovnika. Le nekaj mesecev je nato kaplanoval v Idriji, a je bil še istega leta 1942 prestavljen za župnijskega upravitelja na Livek, kjer je ostal do 30. decembra 1948, ko ga je komunistična oblast aretirala. Meseca junija 1949 je bil na procesu v Tolminu obsojen na smrt kot veleizdajalec. Kasneje je bil pomiloščen na 20-letno zaporno kazen, ki jo je sedem let in pol prestajal po zaporih, bunkerjih, samicah in delovnem taborišču v Tolminu, Ljubljani, Novem mestu, na Igu in v Škofji Loki. Grenke izkušnje iz zaporniških let je kasneje opisal v svoji knjigi »Moje celice«. Iz zapore je bil pogojno izpuščen 7. julija 1956.

Na prostosti se je dal škofu na razpolago za pastoralno delo. Duhovniška pot ga je leta 1957 vodila najprej v Velike Žablje in na Brje, kjer se je poln energije in navdušenja, vendar z nekim strahom, ker je bil še vedno nadzorovan, lotil dušnega pastirstva. Na novonastali srednji verski šoli v vipavskem semenišču je 1957 dve leti poučeval verouk in zgodovino, nadaljnji dve leti

pa italijanščino in petje. Na praznik Lurške M. B., 11. 2. 1960, je rade volje sprejel upravo Goč z Gornjo Branico tudi zaradi bližine Vipave.

Na njegovo veliko začudenje, nemajhno razočaranje in poparjenje ga je škof Jenko 21. avgusta 1966 prestavil na Marijino Celje (Lig) z Zapotokom. Ubogal je, čeprav s težkim srcem, in pristal v župniji z občutkom izgnanstva. V določeno uteho mu je bila bližina Beneške Slovenije, ki mu je bila blizu s svojimi čedermaci že izza dijaških let. Z zadoščenjem je tu slavil leta 1967 srebrno mašo. Zamere ob nastavitvi so bile sčasoma pozabljene in ob birmi leta 1973 je bil škof Jenko zadovoljen in se celo čudil, da je bilo v teh letih toliko narejenega. Zato pa je doživljal več nagajanja s strani takratnih političnih organizacij. Po enajstih letih je 21. julija 1977 prejel dekret za Vrtojbo. Ob slovesu je zapisal: »Kljub razočaranju, ki sem ga doživel ob nenadnem dekretu za Marijino Celje, moram priznati, da sem užil veliko lepih trenutkov ob srečanju z ljudmi, kakor tudi v naravi ob krasnih razgledih na Kanin in Krnsko pogorje. Nepozabni so bili pogledi na jesenska sončne zahode, ki so se prelivali v čudovitih barvah.«

Kmalu se je izkazalo, da je vrtojbenska fara prevelik zalogaj za njegova leta. Zato je čez dve leti prosil za premestitev na manjšo faro in se je že 18. avgusta 1979 preselil v Podkraj v vipavski dekaniji. Gorska župnija mu je za pet let dala kar precej dela, je pa težko prenašal hude zime z obilico snežnih padavin, zato je prosil za premestitev na kako drugo župnijo v dolini. Ustreženo mu je bilo in po petih letih se je 19. avgusta 1984 nastanil v Batujah. Na tej postaji je ostal do Velikega Šmarna 1992, v letu njegove zlate maše.

Tedaj je v njem dozorel sklep, da se razbremeni tekočih duhovniških dolžnosti in se upokoji. V petdesetem letu duhovništva je leta 1992 izbral domovanje v prostorih malega semenišča v Vipavi. Leta 1996 se mu je ponudila možnost, da preživi večer življenja v Gorici, zato se je preselil k slovenskim šolskim sestram v zavod Svete družine v mestu ob Soči. Ko je onemogel, je bil tam sprejet v Duhovniški dom v semeniški ulici. Dano mu je bilo, da je po upokojitvi praznoval zlato mašo (1992), tudi biserno mašo (2002), bolezensko in starostno prizadet še diamantno mašo. Nemiren iskalec si je končno zaželel

domačega okolja in je tako zadnji dve leti poiskal zavetje v centru starejših Pristan v Vipavi, kjer je tudi umrl.

Gorečnost za Božjo hišo ga je vodila, da je svoje sile usmeril najprej v duhovniško delovanje. V vseh župnijah, ki jih je upravljal, je obnavljal cerkve, župnišča, pokopališča, skrbel za nove zvonove in orgle. Slovel je kot dober pridigar, zato so ga mnogi duhovniki vabili, da je vodil ljudske misijone. Na več kot petdesetih župnijah po Sloveniji, pa tudi pri slovenskih izseljencih v Kanadi, ZDA in Argentini je navduševal ljudi za Boga in si upravičeno prislužil nedeljeno priznanje. Pri tem je celo obdobje prihajal navzkriž s škofom.

Ljubezen do slovenske besede v dobi italijanske zasedbe Primorske je v njem rasla in se krepila tako iz domačih korenin kot ob zgledu mostarskega župnika, narodnega buditelja Josipa Abrama. Že kot dijak in bogoslovec je bil član tajnega dijaškega društva »Tminska gmajna«. Literarno nadarjen je že v študijskih letih zbiral narodno blago, sodeloval v številnih koledarjih, časopisih in knjigah s črticami in članki iz svoje ožje domovine, pa tudi iz življenja ljudi, med katerimi je kot duhovnik deloval. Ni mogel mimo zavednih primorskih duhovnikov, ki se jih je spomnil v zbirki »Graditelji slovenskega doma«. Izdal je kakih 10 knjižic o primorskih župnijah, ki so bile uvrščene v zbirko »Sakralni spomeniki Primorske«. Dobršen del svojega

literarnega udejstvovanja je posvetil Beneški Sloveniji in beneškim čedermacem, posebej Ivanu Trinku, namenil ji je tudi roman »Iz vojne v novo življenje«.

Dragocene so njegove avtobiografske knjige »Moje celice« (prevod tudi v italijanščino in hrvaščino), »Leta dozorevanja«, »Od postaje do postaje« ter povest »Simon iz Ruta« in še dosti drugega. Rad je tudi prevajal iz italijanščine, kjer mu je bil blizu pisec Alessandro Pronzato. Za njegove zasluge se mu je Cerkev na Primorskem leta 2009 oddolžila z imenovanjem za monsinjorja.

Kljub vsem bridkostim in težavam je dočakal visoka leta. V svojem delovanju je znal biti ostrih besed, jedek, zahteven, strog, a tudi razumevajoč in blagohoten. V starosti in onemoglosti je močno pogrešal človeško bližino in je bil vesel pozornosti, razumevanja, pogovora, ki so mu dajali občutek, da je še vedno sredi dogajanja.

Ko je zaslutil, da se mu bliža trenutek slovesa s te zemlje, je svoj pogled rad upiral na sliko marijinoceljske cerkve, ki jo je imel v svoji sobi. V duhu je ponavljal tolikokrat slišano molitev: »O Gospa, Marija Celjska, v svoje varstvo sprejmi nas!« Prebudilo se mu je domotožje, v katerem si je zaželel: »Tam gori bo zadnji moj dom, tam s pogledom na Benečijo počival bom.«

Od torka, 30. novembra 2010, počiva na marijinoceljskem pokopališču.

Franc Kralj

IZ NAŠE KS

Poročilo o delu KS Vipava v letu 2010

KS Vipava je v letu 2010 realizirala naslednje planirane cilje:

- sofinanciranje pri obnovi fasade na stanovanjskem objektu,
- udeležili smo se čistilne akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu«. Organizator te akcije je bil center za razvoj podeželja TRG Vipava. Očistili smo strugo hudournika Bela, jarke ob magistralni cesti in poljske jarke v okolici Vipave.
- KS Vipava je financirala postavitve javne luči v ulici Ob Beli pri mostu čez Belo,
- izdali smo štiri številke krajevnega glasila »Vipavski glas«,
- v otroškem igrišču pred občinsko stavbo smo izvedli vzdrževalna dela (barvanje klopi, igral),
- financirali smo dva prehoda za invalide,
- financirali smo izdelavo dveh tabel, ki označujejo ulice,
- prvomajska budnica s pihalnim orkestrom Vrhpolje-Vipava,
- KS Vipava je naročila izdelavo idejne zasnove za mrliško vežico na pokopališču v Vipavi,
- organizacija proslave 29. 12. 2010 v kulturnem domu v Vipavi.

*Milan Poljšak,
predsednik KS Vipava*

Poslovno poročilo za leto 2010

PRIHODKI:

- obresti	12,00 €
- najemnine poslovnih prostorov	1890,00 €
- drugi tekoči prihodki	1043,99 €
- donacije in druga sredstva za VG	2645,00 €
- proračun Občine Vipava	17.870,00 €
- iz občin. prorač. za izvedbo kult. progr.	4.000,00 €

Skupaj 27.460,99 €

ODHODKI:

- stroški za VG	10.392,39 €
- pisarniški material, storitve	264,64 €
- elektr. energija	1.700,79 €
- komunalne storitve, vodarina	246,43 €
- telefon	168,68 €
- poštne in kurirske storitve	638,62 €
- tekoče vzdrž. stavbe in zavarovanja	2.245,61 €
- drugi transf. posameznim gospodinj.	266,55 €
- drugi stroški	4.090,94 €
- drugi operativni odhodki	1.836,85 €

Skupaj 21.851,50 €

Krajane ulic, kjer je javna razsvetljava v okvari, prosimo, da nas obvestite, da bomo lokacije posredovali občinski upravi.

Marija Černigoj,
tajnica KS

Ob 25-letnici izhajanja Vipavskega glasa nam je g. **Ivan Krašna** iz Budanj poslal naslednjo čestitko:

Čestitka ob jubileju

*Prelep, bogat in vedno mlad
je ta Vipavski glas.
Po njem posega vsakdo rad,
da mu polepša čas.*

*Z dogodki iz preteklih let
in kar se zdaj godi,
njegove polne so strani,
da človek kar strmi.*

*Zato pohvala s teh vrstic
naj moja se glasi,
daj Bog, da ta Vipavski glas,
se z leti pozlati.*

*Priljubljen je Vipavski glas,
doma in pa drugod,
ob njem nikomur ni dolgčas,
naj kmet bo al' gospod.*

*Le kje dobiva tako moč
skupinica ljudi,
verjetno gara dolgo v noč,
ko vsa Vipava spi.*

Življenje ob trti in kršinu – ponatis

Krajane Vipave in druge, ki se zanimajo za nakup knjige "Življenje ob trti in kršinu" obveščamo, da pripravljamo ponatis v letošnjem letu z dodatkom novih pričevanj. Od 27 pričevalcev te knjige so živi samo še štirje, zato ima knjiga vsak dan večjo vrednost za sedanjost in prihodnost.

Gotovo bo ponatis naše knjige pomagal mladim spoznavati življenje naših prednikov, bo pa tudi lepo in zanimivo darilo za vsako priložnost.

*Za uredniški odbor
Magda Rodman*

Obvestili

Na željo krajanov Gradišča bomo nekaj izvodov Vipavskega glasa namenili tudi KS Gradišče.

* * *

Krajane obveščamo, da imamo v Vipavi nov frizerski salon *ELLA*. Odprt je bil 21.1.2011 v Ulici Vojana Reharja št. 8. Lepa stara vipavska hiša je spet oživila. Lastnica salona je Janja Furlan iz Vipave.

IZ NAŠE OBČINE

S področja družbenih dejavnosti

Občinski svet je 7. marca 2011 sprejel nov **Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v občini Vipava**, ki je nadomestil Pravilnik o vrednotenju kulturnih programov v občini Vipava iz leta 2000. Upravičenci do sredstev sofinanciranja bodo po tem pravilniku društva in ostali izvajalci, ki imajo sedež v naši občini. Po tem pravilniku se bodo sofinancirale naslednje vsebine: pevski zbori, ki delujejo v okviru svojega društva, folklorne skupine, instrumentalna društva, gledališka, lutkovna, recitatorska, fotografska in druga društva v okviru programov kulturnih društev. V pravilniku so določena merila za vrednotenje posameznih programov društev ter točkovanje, na podlagi katerega bo tudi odvisna višina sredstev, ki jo bo društvo prejelo. Kot pogoj za sofinanciranje je tudi določeno, da mora društvo najmanj 2-krat letno brezplačno nastopiti na različnih javnih prireditvah v domačem kraju ali v občini. V letošnjem letu je za prej omenjene namene v proračunu predvidenih 39.150,00 €. Razpis, na katerega se bodo lahko društva prijavila, bo objavljen v mesecu aprilu 2011.

Na zadnji seji je bil sprejet tudi **Pravilnik o sofinanciranju prireditev in drugih aktivnosti, ki pospešujejo razvoj turizma, mladinskih projektov ter drugih družbenih dejavnosti v občini Vipava**. Po tem pravilniku bodo lahko sofinancirane prireditve, ki pospešujejo turistični razvoj in promocijo občine, razne prireditve, ki prispevajo k obogatitvi družbenih dejavnosti, dejavnosti društev, ki ohranjajo kulturno in naravno dediščino ter oživljajo ljudske običaje in domače obrti, dejavnosti upokojenskih društev, projekti za mlade, ki se izvajajo med letom in šolskimi počitnicami ter programi za preprečevanje drog in drugih odvisnosti. V letošnjem letu so za te namene v proračunu predvidena sredstva v višini 17.300 €. Razpis za društva bo objavljen v mesecu aprilu 2011.

V skladu z letnim programom športa v občini Vipava za leto 2011 bo v aprilu objavljen razpis za **sofinanciranje športnih društev**, ki imajo sedež v naši občini.

Na področju **humanitarnih in invalidskih programov**, za katere letos namenimo 8.000 € ter 5.000 € za subvencioniranje letovanja otrok, je v teku razpis za društva (objavljen v Uradnem listu RS 25. 3. 2011).

Naj za konec omenimo še, da je v isti številki Uradnega lista objavljen javni razpis za dodelitev sredstev, ki so bila pridobljena iz sredstev zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in gozdov zaradi gradnje HC Vipava–Razdrto **za ohranjanje in razvoj kmetijstva** v občini Vipava za leto 2011. V letu 2011 je v proračunu občine Vipava za ta namen predvidenih 20.000 €.

Vsi razpisi bodo objavljeni tudi na spletni strani občine Vipava: <http://www.vipava.si> ter na vseh oglasnih deskah po krajevnih skupnostih v občini Vipava.

Majda Sever

Obnova rezidenčnega poslopja Lanthierijeve graščine v Vipavi

Po desetletju usklajevanj, projektiranj, kandidiranj na razne razpise je le prišel čas, ko bomo pričeli z obnovo Lanthierijevega gradu v Vipavi. Če si pogledamo kronologijo iz zadnjega obdobja, so dogodki potekali kot sledi. V letu 2007 se je pričelo z izdelavo Projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja. Konec leta je bila vložena vloga za izdajo gradbenega dovoljenja. Pravnomočno gradbeno dovoljenje je

bilo pridobljeno 25. 3. 2008. V septembru 2009 je bil izdelan Dokument identifikacije investicijskega projekta, ki je bil potrjen 1. 10. 2009 na 6. izredni seji Občinskega sveta občine Vipava. V začetku leta 2010 je bila izdelana ostala investicijska dokumentacija (predinvesticijska zasnova, investicijski program) in konservatorski načrt. Predinvesticijska zasnova in investicijski program sta bila sprejeta na 7. izredni seji Občinskega sveta občine Vipava dne 2. 6. 2010.

Na podlagi vse te dokumentacije je Občina Vipava kandidirala na razpis za sofinanciranje operacij prenove in obnove, celostne revitalizacije in

modernizacije kulturnih spomenikov državnega pomena v lasti občin iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega regionalnega sklada v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih programov za obdobje 2007–2013. Sredstva so na razvojni prioriteti 3. »Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov in prednostne usmeritve: 3.2 »trženje kulturnih potencialov«.

Lanthierjeva graščina se vodi pod »Vipava – Lanthierjeva graščina, EŠD: 818.

Občina je na razpisu bila uspešna in je pridobila sredstva v višini do 3.000.000 EUR oz. do 84,33 % upravičenih stroškov. Upravičeni strošek ni DDV.

Občina je na razpis kandidirala s programom Univerze v Novi Gorici, in sicer študijske smeri: Vinarstvo in vinogradništvo. Brez programa, ki zagotavlja uporabo Lanthierijeve graščine po obnovi, na razpisu ne bi uspeli. Program je namreč tisti, ki zagotavlja, da po obnovi graščina ne bo propadala naprej.

Po obnovi naj bi obnovljeno rezidenčno poslopje Lanthierijeve graščine kot kulturni spomenik državnega pomena ohranil in ponovno oživel najlepši objekt v centru Vipave, ki bo vplival na lepši izgled vipavskega trškega jedra.

Z obnovo kulturnega spomenika bo Vipava pridobila novo turistično točko. Poleg same obnovljene stavbe bo v sami notranjosti rezidenčnega poslopja urejen tudi muzej vinogradništva in vinarstva, ki bo predstavljal in ohranjal pomemben del vipavske tradicije. V objektu bo urejena tudi vinoteka. V objektu bo večja dvorana – dvorana Magna, ki bo lahko sprejela najmanj 120 gostov. Dvorana bo služila kot protokolarni prostor tako za potrebe Občine kot Univerze in tudi širše.

Poudariti je potrebno, da se v tej fazi obnavlja le prvi del Lanthierijeve graščine – rezidenčnega poslopja (bivši dom JLA).

Zadnji stanovanjski del ni predmet obnove v tej fazi. Zaradi dotrajanosti stanovanjskega dela smo vse stanovalce izselili. Upamo, da bo država čim prej pripravila nov razpis, ki bi nam omogočil obnovo celostne Lanthierijeve graščine.

Trenutno poteka javni razpis na portalu javnih naročil. Odpiranje ponudb bo 21. aprila 2011. Glede na velik odziv ponudnikov se lahko pričakuje veliko število ponudb.

Rok dokončanja del je predviden do konca junija 2012. Oktobra 2012 naj bi se v Lanthieriju začelo študijsko leto iz smeri vinarstva in vinogradništva, kot programa Univerze iz Nove Gorice.

Jože Papež,
tajnik Občine Vipava

Obnova strehe na cerkvi v Logu

Cerkev v Logu je bila v preteklosti večkrat temeljito prenovljena. Vsak obiskovalec, ki se zazre v njeno konstrukcijo, hitro opazi različne načine gradnje, ki hkrati tudi odražajo čas gradnje in zidarsko znanje takratnih mojstrov.

Vendar tudi znanje zidarjev in kvalitetno delo v preteklosti ni zmoglo v celoti zavarovati naše cerkve Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi pred staranjem in propadanjem.

Člani župnijskega gospodarskega sveta smo

Fotografija stare preperele pozidnice pred posegom

spremljali tudi stanje strehe, premlevali različne rešitve in z gospodom Francem Pivkom, vipavskim župnikom, ki upravlja tudi s cerkvijo v Logu, iskali rešitve, ki bi cerkev rešile pred zamakanjem.

Stara streha je bila sestavljena iz tesanih jelovih tramov, ki so sestavljali primarno in sekundarno mrežo, na njih so bile pribite lesene letve. Na letve so bile položene opečne planete. Na planete je bila položena korčna kritina, obtežena s kamenjem. Kritina je bila od raznih proizvajalcev in različnih dimenzij. Pozidnice (horizontalne lesene vezi, na katere je pritrjena ostala strešna konstrukcija) so bile zaradi vlage v zidovih in puščanja preperele, da na posameznih mestih sploh ni bilo tramov. S pihanjem burje, ki je stresala celotno streho, je korčna kritina drsela proti kapu, kar je še večalo luknje v strehi.

Po več ogledih in sestankih je bila sprejeta odločitev o načinu in približnem obsegu sanacije. Približnem pa zato, ker smo se vsi zavedali, da nam zna streha ob izvajanju del odkriti še kakšno do takrat neodkrito skrivnost.

Z vso skrbnostjo so vipavski gozdarji poiskali drevesa na Nanosu, ki so bila izbrana, da bodo naslednje veke del strehe cerkve. Po razrezu lesa na žagi so les ob cerkvi zložili in ga prepustili naravnemu sušenju.

Sledil je izbor izvajalca. S tem namenom je bil izdelan popis del in ocenjene količine posameznih del. Pridobili smo primerljive ponudbe več ponudnikov. Vsi povabljeni ponudniki so bili tudi pozvani, da si ogledajo stanje objekta in k osnovni ponudbi dodajo morebitna dodatna dela, ki bi, po njihovem mnenju, bila potrebna za izvedbo del v celoti, brez kasnejših dodatnih del. Trudili smo se obnašati kot dobri gospodarji. Seveda je bilo potrebno tudi pri izboru izvajalca nekaj usklajevanja. Na koncu je za glavnega izvajalca bilo izbrano Gradbeništvo Perčič Viljem s. p. (Konstrukcije d.o.o.) iz Sežane. Z izbranim izvajalcem je bila za izvedbo ponujenih del 1. 3. 2010 sklenjena gradbena pogodba.

Izvajalec je pričel z deli 17. 3. 2010 z ureditvijo gradbišča in nadaljeval s sanacijo strehe. Celotno streho ladje je obnavljal po tretjinah. Odstranila se je obstoječa strešna kritina, obstoječe planete in horizontalni špirovci. Glede na stanje trikotnih vešal (glavne nosilne konstrukcije) so se zamenjali posamezni elementi trikotnih vešal in celotna lesena konstrukcija nad stranskimi ladjami. Obstoječe pozidnice se je na zunanjih zidovih odstranilo in zamenjalo z armirano betonsko vezjo. Vsi leseni deli, ki so kakorkoli v stiku z betonom, so oviti s paropropustno in vodo nepropustno folijo. Napušč se je dobetoniralo, da smo ga izravnali z ravnino strešine. Streha je bila izvedena v naslednji sestavi: horizontalni špirovci, deske, sekundarna kritina – paropropustna folija, letve v padcu strešine, horizontalne letve, korci trapeznega preseka spodaj in na njih korci polkrožne oblike. Korci so na letve pritrjeni s kljukicami in vsi dodatno lepljeni s poliuretansko

Streha, ki to še ni, 26. 5. 2010

peno. Vsa kleparska dela so se izvedla z bakreno pločevino.

Po enakem postopku, kot je potekal na strehi ladje, se je sanirala streha prezbiterija.

Dodatno je izvajalec nabavil potreben les za prekritje prezbiterja in zvonikov. Prav tako je bil izvajalcu dodatno naročen zaščitni premaz proti lesnim črvom, trohnobi in lesni gobi vseh lesenih delov ostrešja – novih in obstoječih.

V sklopu sanacije strehe ladje in kasneje še strehe prezbiterja sta se sanirali tudi strehi malih zvonikov, ki sta se prekrili z bakreno pločevino, dodali smo tudi žlebe. Pregled stanja ometa obeh zvonikov je pokazal, da je fina malta že načeta in na posameznih mestih že odpada ali nima več stika s podlago. Zato se je do višine kapi ladje izvedla sanacija z izravnavo obstoječega ometa s posebno malto. Želeli smo doseči, da na obstoječih razpokah malte ne bi prišlo do pokanja zaključnega fasadnega sloja, ki je bil izveden s sanacijo zvonikov. Dela so se zaključila 23. 7. 2010.

Da delo ni bilo majhno in enostavno, pove kar nekaj podatkov:

Najdaljši trami, ki so bili zamenjani, merijo v dolžino kar 12,5 m in so v prerezu dimenzij 18x27 cm. Vsak tak tram tehta približno 300 kg. Za obnovo streh je bilo porabljenih preko 60 m³ lesa raznih dimenzij, streha vsakega malega zvonika meri 40 m², porabljenih je bilo približno 25 000 korcev. Vsa dela so se izvajala na višini od 11 do 27 m nad tlemi, kar je zahtevalo večjo previdnost in skrb za varstvo pri delu.

Vsi udeleženi pri obnovi strehe smo želeli dela zaključiti v najkrajšem času, vendar nam vreme ni najbolje služilo. Dež in veter sta izvajalcu povzročala obilo težav in dodatnega dela, ko

Strešna konstrukcija malega zvonika, 18. 5. 2010

je ščitil objekt pred vdorom dežja. Na koncu se je vse izšlo srečno. Kvaliteto izvedenih del je preverila tudi orkanska burja v začetku marca 2011. Vrednost izvedenih del znaša 167.000 €. Obnovljenih je bilo 916 m² strehe, kar pomeni približno 8 stanovanjskih hiš in 520 m² fasade zvonikov ali približno dve fasadi stanovanjskih hiš.

Stanje cerkve pa kliče po nadaljevanju. Ob dežju se okolica cerkve spremeni v bazen, veliki zvonik na budanjsko stran kaže rebra ... Skratka, dela ne bo zmanjkalo.

Na koncu velja posebna zahvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali, pa čeprav samo s spodbudno besedo, da smo dela zaključili in s prispevki dobrih ljudi tudi poplačali izvajalce.

Mitja Lavrenčič

IZ TIC-a

Vipavska dolina na sejmu Alpe Adria

Od četrta, 27., do nedelje, 30. januarja 2011, je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal turistični sejem Alpe Adria: Turizem in prosti čas 2011. Turistična ponudba občine Vipava je potekala v okviru predstavitve destinacije Smaragdna pot, ki vključuje območje od Bovca, Idrije do Vipave.

Za predstavitev Vipavske doline sta se potrudila TIC Vipava in TIC Ajdovščina, ki sta skupaj z različnimi društvi pripravila zanimiv in privlačen sejmski program.

V četrtek so se nam pridružili predstavniki Turističnega društva Podnanos, ki so

obiskovalcem predstavili 4 lične zganke o Podnanosu. Le malokdo je vedel, da je prav Podnanos rojstni kraj slovenske himne. Ker je v Podnanosu vino doma, so predstavniki društva ponudili tudi vrhunska vina šembiških vinarjev.

TD Podnanos je obiskovalce sejma vabilo na tradicionalni pohod »Z Vertovcem v rojstni kraj slovenske himne«, ki je že osmo leto zapored potekal zadnjo soboto v januarju. Na stojnici TIC Ajdovščina so se nam pridružili predstavniki Lične hiše iz Ajdovščine, ki so postavili na ogled zanimive in unikatne izdelke ter lutke iz predstave Mrtvec v rdečem plašču.

V petek so na svoj račun prišli ljubitelji vipavske kulinarike. Vipavski hram je obiskovalcem ponujal ročno narezan domač vipavski pršut in nanoški sir iz Mlekarnarje Vipava. Turistično ponudbo ajdovskega konca sta predstavljala predstavnika TD Vinoreja iz Šmarij, ki sta v pokušino ponudila domač sir in vino. Našo stojnico je obiskala tudi Vipavska vinska kraljica Tina Trbižan s Planine. Obiskovalci so lahko poleg ostalih vin iz njene

vinske kleti TRTA degustirali tudi predikatno pinelo, ki je kraljičino vino.

V soboto se nam je pridružilo Vinarsko turistično društvo Vrhpolje, ki je obiskovalcem ponujalo vina vrhpoljskih vinarjev, vinska klet Tomažič pa je med drugim vabila obiskovalce na tradicionalne prireditve, ki jih društvo organizira. Sejemsko predstavitev so popestrili predstavniki Zavoda za šport iz Ajdovščine, ki so skrbeli za promocijo bodočega Mladinskega hotela v Ajdovščini.

Zadnji sejmski dan so popestrili predstavniki iz Vipavskega hrama, Društva DOLI iz Lokavca ter vinar Peter Ferjančič s Planine.

Za letošnji sejmski nastop smo se v TIC Vipava še posebej pripravili, saj smo za predstavnike društev iz Slovenije in turistične agencije pripravili Turistični katalog nepozabnih izletov po vipavskem podeželju. Zanimanje za

to je bilo veliko, zato ocenjujemo, da je bila naša letošnja predstavitev uspešna.

*Pripravila: Maja H.,
TIC Vipava*

Kulturni praznik – praznik vipavske trte

Pred tremi leti smo na pobudo Centra za razvoj podeželja TRG Vipava pred občinsko zgradbo v majhen vrtiček posadili tri domače avtohtone

trte: pinelo, zelen in klarnico. Obdali smo jih s kovinsko ograjo in jih tako malo zaščitili. Pobuda je nastala zaradi tega, ker nas je veliko obiskovalcev spraševalo, kje bi lahko videli te tako opevane vipavske trte. Ob tem, da ima občina Vipava narisano vinsko trto v grbu in da imamo trto vklesano v kamen na Plečnikovem spomeniku, se prave trte v centru Vipave ni dalo pokazati. Namen posaditve je bil tudi promocijskega značaja, saj se ob trtah lahko marsikaj dogaja. Ob saditvi so bili prisotni tudi predstavniki konzorcija zelen, ki so prevzeli vzgojo in obdelavo teh trt. Posebno vlogo je odigrala tudi kraljica vina zelen. Zgodilo se je, da se je saditve in naslednjih dveh obrezovanj udeležil minister za kmetijstvo.

Letos smo se odločili, da trto obrežemo na kulturni praznik 8. februarja v prepričanju, da sta trta in vino povezani s kulturnimi dogajanjem v Sloveniji. Rekli smo tudi, če dr. France Prešeren ne bi poznal gospoda Vertovca in njegovega poziva o hvalnici vinski trti ter okušal plodov naših vipavskih trt, verjetno ne bi nikoli napisal Zdravljice, katere del smo izbrali

za državno himno. Organizatorji TRG Vipava, Konzorcij zelen, Konjeniško društvo sveti Štefan Vipava in Turistično društvo Lanthieri Vipava smo pripravili mali kulturni program. Konjeniško društvo je s kočijo ob spremljavi harmonikaša pripeljalo Vipavsko vinsko kraljico 2010. V programu so bili govorniki župan Občine Vipava mag. Ivan Princes, Vipavska vinska kraljica Tina Trbižan in vinar Primož Lavrenčič.

Program so popestrile recitatorke iz petega razreda Osnovne šole Draga Bajca Vipava in Lovski pevski zbor Zlatorog Vipava. K trtam sta pristopila predsednik Konzorcija zelen Franc Premrn pa vinar Branko Furlan, ki sta jih na način stare vzgoje ob kolih strokovno obrezala in povezala. Program je z duhovitimi stavki povezovala nekdanja slovenska vinska kraljica Karolina Kobal. Po dogodku smo lahko na stojnici poskusili še vipavska avtohtona vina in nanoški sir, kar so nam pripravili Konzorcij zelen in TD Lanthieri Vipava. Hvala vsem, ki so

sodelovali ob pripravi in izvedbi praznika. Ob praznovanju se je zbrala majhna množica ljudi, le nekaj čez sto. Prepričani pa smo, da nas bo naslednje leto veliko več. Že sedaj vabljeni.

Jožko Člekovič,
TRG Vipava

Iz ŠGV

Iz dela Škofijske gimnazije

V tem delu šolskega leta je prepolno vsega. Preneseno in dobesedno. Vsem se nam zdi, da je še velikooo časa do konca šolskega leta, a resnici na ljubo ni ravno tako. Ko gredo mimo zimske počitnice, se začne pomladno prebujanje in potem ... hop v poletje. Vmes pa ... zdi se, da je kar minilo, a občutek je tak le zato, ker smo vsi polno zaposleni.

Najprej, daleč nazaj v januarju (27. 1. 2011), se je 4. a razred udeležil zasedanja mladinskega evropskega parlamenta v Strasbourgu. Udeležba je bila nagrada za doseženo prvo

mesto na državnem tekmovanju Simulacija Evropskega parlamenta.

V prihodnjih dneh odhajajo tja dijakinje in dijaki 4. c razreda, ki so na istem tekmovanju zmagali že lansko šolsko leto.

Še pred zimskimi počitnicami smo obeležili kulturni praznik, letos malce drugače ...

Ko se ti na kulturni praznik zvrtil v glavi

Ob besedah »kulturni praznik« vedno najprej pomislim na ducat dolgih govorov, ki kar trajajo in trajajo. In ko komaj čakaš, da bo vsega skupaj konec, te iz »spanja« prebudi nek nastop, ki ga zares nisi pričakoval. Požene ti kri po žilah in ni ti žal, da si se kulturne prireditve udeležil.

Sploh, če je taka, kot je bila letošnja proslava ob kulturnem prazniku na Škofijski gimnaziji Vipava, ki smo jo izpeljali 10. februarja. Tokrat smo si jo zamislili malce drugače, v skladu z željo, da bi bil tudi kulturni dan naš dan – dan mladih. Vsak razred se je predstavil s svojo točko, tako da nam ni manjkalo Povodnih možev, prevzetnih Uršk, glasbenih in pevskih nastopov, recitacije Prešernove Zdravljice, in še marsikaj bi se našlo. Vsekakor pa ne smem pozabiti na nagovor gospoda ravnatelja, ki nam je podal veliko spodbudnih besed. Takih, ki te na nek način prisilijo v razmišljanje. Potem pa kar traja. Ko piješ eliksir čudovitih besed, ko poslušаш in opazuješ talente svoje šole in čisto sam stojiš pred večglavo množico, se ti res zvrtil v glavi. Od navdušenja, da ne bo pomote.

Malo manj navdušeno smo sicer skoraj vsako popoldne po pouku ostajali v šoli in pilili še zadnje podrobnosti, a se je splačalo.

Ne tajim, potrebno je mnogo dela in vloženega truda, a kaj, ko so potem sadovi, ki obrodijo, tako sladki, da se jim res ni moč upreti. Je potemtakem še potrebno dodatno obrazložiti, kateri sadeži so najslajši? Sladkajte se tudi vi s svojim koščkom sr(e)čne kulture in pozabite na grenke trenutke!

Erika Bolčina

Vse štiri sobote v februarju smo na ŠGV gostili na večernih predavanjih p. Christiana Gostečnika. Za predavanja je dal pobudo in jih tudi organizacijsko izpeljal naš Svet staršev pod vodstvom predsednice Sveta gospe Martine Naglost. Množičen obisk je pokazal, kako starši potrebujemo jasno in odločno besedo ter podporo pri uresničevanju vzgoje in vzpostavljanju dobrih odnosov med starši in otroki.

Kmalu po počitnicah (3. 3. 2011) smo s četrtošolci – za katere čas mineva še posebej hitro, saj za njimi (ali z njimi) teče matura – odplesali v Festivalno dvorano v Ljubljano na njihov najlepši večer – maturantski ples.

Preden so četrtošolci sedli v šolske klopi in se poskusili v vztrajnosti pri pisanju predmaturitetnega preizkusa iz slovenščine, smo jih na ponavljanje snovi in preverjanje znanja odpeljali v Ljubljano – nekoliko smo jo prehodili, sledili pa smo literarnemu in literarnozgodovinskemu zemljevidu po zamisli prof. Tatjane Božič. Dijakinje in dijaki so na posameznih znamenitih točkah v naši prestolnici z drugimi delili svoje poznavanje literarnih ustvarjalcev, njihovih del ... Na ta način naj bi se mladim možgančkom obsežna maturitetna književna snov bolj vtisnila v spomin, še pomembneje pa je življenjsko učenje – Ljubljana je vendarle naše glavno mesto, ki ga bo večina pogosteje obiskovala naslednjih 4–5 let.

Okrog prvega spomladanskega dne, letos pa prav na ta dan 21. marca, je potekal na ŠGV sedaj že tradicionalni turnir v malem nogometu zaposlenih v vipavskih učnih ustanovah: Osnovna šola Draga Bajca Vipava, CIRIUS Vipava, Učni center Slovenske vojske in gostitelji ŠGV. S športnimi srečanji smo začeli že pred leti, najprej samo zaposleni na ŠGV in v CIRIUS-u. Zadnjih šest let pa sodelujemo prej naštetih štiri ekipe. Čeprav je cilj v prvi vrsti druženje, najboljši vsako leto osvojijo prehodni pokal. Letos so ga v svoje vitrine postavili zaposleni v OŠ Draga Bajca. V načrtu pa je, da bi podobno srečanje/tekmovanje uvedli v izbranem športu tudi za dekleta.

V prihodnjih dneh (27. 3.) nas čaka dobredelni koncert Slomškove ustanove z naslovom Objem življenju, ki bo v živo potekal v Cankarjevem domu. Koncert bosta neposredno prenašala TVS na svojem 2. programu in Radio Ognjišče.

Pripravljamo se tudi na projektni dan, ki bo letos 29. 3. 2011, in sicer že tretjič zapored. Letošnja tema je povezana s pastoralnim letom dobrodelnosti in solidarnosti ter z evropskim letom prostovoljstva, naslov pa Vaše izkušnje nas bogatijo. Dijakinje in dijaki bodo skupaj s profesorji obiskali različne ustanove (dom upokojencev, varna hiša, zapor, varstveno-delavni center ...) in preživeli nekaj ur z varovanci zavodov – ob pogovoru, druženju, morda skupnem delu.

*Zbrala in uredila Irena Krapš Vodopivec
Fotografije: Nadja Pregelj*

Iz OŠ

Dan pri policistih

V ponedeljek, 13. 12. 2010, smo šli v Ajdovščino na policijsko postajo, kjer smo se udeležili policijske preventivne akcije »Otrok – policist za en dan«, ki jo je vodil vodja policijskega okoliša Aleš ČIBELJ. Lepo so nas sprejeli in vsem nam trem šestošolcem podarili kratko majico in čepico z napisom »otrok – policist«. Nato so nam najprej povedali, kaj počnejo policisti. Policist nam je pokazal, kako se pobira

prstne odtise s papirja. Prst smo pritisnili na list in s praškom potrosili po listu, da se je videl naš prstni odtis. Odpeljali so nas v Šempeter pri Gorici na prometno policijo, kjer smo se slikali ob motorjih. Nato so nas preizkusili z alkokotestom, ki je pri vseh pokazal tri ničle. Oglledali smo si film, kako so policisti zasledovali avtomobil, ki je vozil prehitro. Po filmu so nam dali odsevne zapeljivke, da nas bo ponoči videti, ko bomo hodili po cesti. Odšli smo tudi k policijskim psom, kjer je bilo najbolj zanimivo. Policist, ki je bil dežuren, nam je

pokazal njihovo postajo in pse, ki jih je tudi nahranil. Pokazal nam je tudi majhno psičko Šeli, ki je iskala mamila. Za darilo so nam dali obroč, ki ga pes grize. V Ajdovščini so nam pokazali še zaščitno opremo in prijeme, če se storilec upira. Nazadnje smo merili hitrost z radarjem. Tako se je končal dan pri policistih.

*Greta Fabjan,
OŠ Draga Bajca Vipava*

Preventivno predavanje o nevarnosti uporabe pirotehničnih sredstev

V torek, 21. 12. 2010, so učenci 6. ter 8. razreda poslušali predavanje z naslovom Bodi zvezda – ne meči petard. Seznanjeni so bili z vsebino Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, o višini globe v primeru kršenja zakona ter o morebitnih posledicah napačnega rokovanja s pirotehničnimi sredstvi. Del predavanja je bil posvečen tudi varnosti na smučiščih.

Predavanje je pripravil gospod Aleš Čibej.

Naše zvezde

V četrtek, 16. 12. 2010, se je na OŠ Draga Bajca Vipava odvijala prireditev z naslovom Naše zvezde, na kateri so nastopali starši učencev, tisti, ki so šolanje na naši šoli že zdavnaj končali in imajo nanj lepe spomine, in nekateri drugi, ki so se le odzvali prijaznemu povabilu.

Pobudniki prireditve so bili starši šolarjev, vsa zbrana sredstva pa je šola namenila v šolski sklad za izpopolnjevanje učencev, njihovo ustvarjalnost in za šolska, regijska in državna tekmovanja, ki jih je letos kar precej. Prireditev je namreč potekala zato, kot je povedala ravnateljica gospa Alenka Nussdorfer Bizjak, da bi starši s svojo ustvarjalnostjo dali zgled učencem naše šole.

Obiskovalcem prireditve pa še zdaleč ni bilo dolgčas. Vsak nastopajoči je bil namreč razred zase. Predstavili so se s petjem, igro, igranjem na instrumente in plesom. Da pa prireditev ne bi bila brez repa in glave, je vse skupaj povezovala voditeljica gospa Nataša Nardin, ki je med drugim tudi pela in recitala pesmi. Med obiskovalci je bil tudi vipavski župan, gospod Ivan Princes, ki nas je na začetku prireditve nagovoril in nam voščil vesele praznike. Po govoru pa so na vrsto končno prišli nastopajoči, ki so se na nastop očitno dobro pripravili in se tudi odlično odrezali. Med njimi so bile samozavestne

hip-hop mame, odličen Marc družinski ansambel, ženski del komornega zbora Ipavska, starejši vipavski tamburaši, gospa Nataša Nardin, ansambel Vsakič drugače, društvo Teodozij, Pepi iz skupine Kalamari, Gianni Rijavec in še mnogi drugi.

Tisti, ki so želeli, pa so se lahko od 16.30 do 18.00 tudi razgledali po šolskem sejmu, rezervirali in kasneje tudi kupili izdelke, ki so jih pripravili učenci doma s starši in pod mentorstvom učiteljev v šoli.

Na izbiro so imeli voščilnice, slike, ikebane, suhe šopke, dekorativne smrečice, zapestnice in ogrlice in še mnog druge zanimive izdelke. Gurmani in pa tudi drugi, ki v okušanju hrane uživajo, so lahko kupili in poskusili mafine, medenjake, piškote, potico, najrazličnejše marmelade in punč, ki si ga je veliko staršev po in tudi pred prireditvijo privoščilo. Vsi, ki pa so pred prireditvijo kupili vstopnico, so po le-tej tudi sodelovali v nagradnem žrebanju.

Sama sem na prireditvi uživala in po odzivu drugih obiskovalcev menim, da so uživali tudi oni. Zdi se mi, da take prireditve ljudi med seboj povezujejo in zagotovo si jih vsi še želimo.

Sara Mesesnel, 8. a

Naše zvezde – zahvala

16. 12. 2010 smo imeli na šoli dobrodelno prireditev »NAŠE ZVEZDE« (sejem in koncert). Zbirali smo sredstva za šolski sklad. Zbrani denar na prireditvi je skupaj 1035,91 evrov.

Ob tej priliki bi se radi člani odbora šolskega sklada zahvalili vsem, ki so kakorkoli prispevali s svojim delom, izdelki ali denarjem. Vsi, ki so pristopili k ideji o prireditvi, so sodelovali z dobro voljo in delom, zato se je prireditev dalo izvesti.

Nastopajoči: Nataša Nardin, gledališka skupina društva Teodozij, ženski del komornega zbora Ipavska z dirigentom Matjažem Ščekom, Janja Trošt in Ljubo Freljih, ansambel Marc, Hip-hop mame, Klara Koradin, Jože Jež Pepi, Ivica Petrič in Ivan Cervo, Gianni Rijavec, ansambel Vsakič drugače, Jožica Nabergoj, Vipavski tamburaši pod vodstvom Neže Žgur.

Izdelke za sejem so darovali: Katarina Vitežnik, 2. a iz Vipave, izdelki učencev pri tehničnem pouku, Ana Marc, učenci 3. razreda iz Vipave, Petrič, Špela Benčič, Iztok in Klara Kodelja, Tanja Kobal, Anita in Martina Volk, Nadja Černic, Helena Volk, Žak in Val Mohorčič, Alenka Nussdorfer Bizjak, Nick in Nicol Gec, Saša Premrl, Marjana Furlan, Nataša Uršič, Lara in Gašper Malik, Žan in Mojca Volk, Kristina Lavrenčič, izdelki učencev pri

likovnem pouku, Marina in Tajana Vitković, Aleš Ferjančič, Darjo Marc, Ida Ferjančič, Tončka Polak, Manica Kretič, Mija Marija Furlan, Kemal Asanoski, Vida Lavrenčič, Stanka Goričan, David in Polona Ličen, Ivan Cunta, Mateja C. Odar, Miloš Marc.

Sponzorji: Lucija trgovina d.o.o., Igor Petrič; Duka, Dušan Božič, Sonja Božič Pudgar; Md trade, Drago Trošt; Avtcenter Bajc, Niko Bajc; Skapin d.o.o., Peter Skapin; Avto Ukmar Vipava, Igor Ukmar; Alenka Čehovin.

Donatorji: Fructal, Agroind – Mleko Vipava, Mlinotest, cvetličarna Jasmin, Zlatica Starc, OŠ Draga Bajca.

Vsi, ki so priskočili na pomoč: predsednica Sveta staršev, člani odbora šolskega sklada, učitelji, ostali delavci šole in učenci. Če smo koga pozabili, se iskreno opravičujemo.

Še enkrat hvala vsem, ki ste kakorkoli prispevali pri realizaciji te prireditve.

Pripravila Alenka Čehovin

Pika Nogavička

Po božično-novoletnih praznikih smo se spet vsi vrnili v šolo in se že prvi dan imeli lepo, saj smo se v ponedeljek, 3. januarja, učenci šestih razredov odpravili v Ljubljano na ogled gledališke predstave. V Slovenskem mladinskem gledališču smo si ogledali Piko Nogavičko. Predstava je bila zelo zabavna in vsi smo jo z veseljem spremljali. Bilo nam je lepo, ker so igralci v igro vključili tudi gledalce in se je del igre odvijal tudi v dvorani. Nad vsem smo bili navdušeni, nad sceno in nad igralci; še posebej nad Piko Nogavičko, ki je s svojim igranjem in govorom naredila igro še bolj zanimivo.

Zelo lepo je tudi gledališče, ki ga je zasnoval arhitekt Jože Plečnik. Notranje stopnišče je prav veličastno.

Čeprav je bil mrzel zimski dan, komaj čakam naslednjega izleta v SMG.

Ana Lavrenčič

Predstava je bila zabavna in odlično zaigrana. Igralci Slovenskega mladinskega gledališča so zelo priznani in uspešni, saj nastopajo po vsem svetu. Pripravljajo tudi različne delavnice in gledališke šole za otroke.

Katja Adamič

Če bi bil Pika Nogavička, ...

... bi spal do poldne.

... bi bil cele dneve s prijatelji.

... bi jedel same sladkarije.

... bi imel doma pse.

... bi si kupil, kar bi hotel.

... bi začel boksati.

... bi vsak vikend šel na nogometno tekmo.

... bi imel 5 televizij in 10 računalnikov.

... bi si sezidal novo šolo, kjer bi bilo vse po moje.

... bi hodil spat ob polnoči.

... bi si privoščil služinčad.

Obvestilo

Na OŠ Draga Bajca Vipava bo v predvelikonočnem tednu od 14. 4. do 20. 4. 2011 organizirana zbiralna akcija starega papirja. Papir bomo zbirali v zabojniku za šolo:

četrtek 14. 4.	petek 15. 4.	ponedeljek 18. 4.	torek 19. 4.	sreda 20. 4.
12.30–16.00	12.30–16.00	7.30–16.00	7.30–16.00	7.30–16.00

V primeru, da vam zapisani termini ne ustrezajo ali pa nimate možnosti prevoza papirja, lahko kontaktirate številko: 041 228 288 – Mitja. Zbrani denar bo namenjen šolskemu skladi!

Pripravila Barbara Pavlin Kodolja

Sadje na rojstni dan prežene vse zle sile stran

Rojstni dan je osebni praznik, ki ga posameznik proslavlja ob obletnicah na dan svojega rojstva. Je najbolj razširjen osebni praznik v mnogih kulturah, čeprav v nekaterih kulturah in religijah včasih ne sovпада z dejanskim dnem rojstva. Ponavadi ga praznujemo v družini ali med prijatelji. Poleg prijetnih želja slavljenec navadno dobi tudi darilo in se posladka z rojstnodnevno torto. Po izročilu naj bi se

rojstnodnevna praznovanja začela v Evropi, in sicer naj bi bili slavljenec najbolj dovzetni za obiske zlih sil prav na njihov rojstni dan, zato se ob slavljenec zbere cela družina in prijatelji, da zle duhove z veseljem in praznovanjem preženejo in tako obvarujejo slavljenca ter mu za naprej podarijo prijazne misli in želje.

Prav gotovo je ponekod torta vrhunec rojstnega dne in vsak otrok čaka obiske, s katerimi se lahko povese, upihne svečke in se posladka. V našem vrtcu smo se odločili za malo drugačno praznovanje, saj imajo današnji otroci sladkarij dovolj (preveč) in zato smo rojstnodnevno zabavo malo priredili bolj zdravemu načinu posladkanja.

Vsi otroci v našem vrtcu praznujejo rojstni dan na dejanski dan rojstva (poleti rojeni otroci pa v juniju pred zaključkom šolskega leta). Praznovanje obelodanimo na plakatu pred skupino in napišemo, da starejši – Palčki ta dan praznujemo rojstni dan tega ali onega otroka. Vsak otrok, ki praznuje, je deležen na njegov dan rojstnodnevnega praznovanja s provizorično torto iz papirja, na kateri so svečke, ki jih seveda ob osebni želji upihne, skupina mu/ji zapoje pesmice, posladkamo pa se na zdrav način s sadnimi nabodalci na lesenih ježkih, saj se nam je zdelo sladkanje s sladkarijami nesmiselno, nezdravo in izpeto. Namesto prinašanja sladkarij slavljenec prinese v vrtec igračo, ki jo podari skupini za skupno igro, otroci pa mu/ji narišejo na risbice svoje portrete, iz katerih nastane plakat (hišica), ki jo nato slavljenec odnese domov. Poleg tega pa za darilo dobi še ljubkovalno igračo palčka (saj je ime skupine Palčki), s katero lahko spi.

Otroci iz skupine Polžki (starost otrok je od enega do treh let) praznujemo rojstne dneve na podoben način kot otroci iz starejše skupine Palčkov (kjer je starost otrok od treh do šestih let). Plakat z imenom otroka, ki praznuje, se obesi na vrata igralnice in tako je vsem obiskovalcem vrta na vpogled, kdo praznuje rojstni dan. Slavljenca/-ko ob provizorični torti iz stiroporja z ustreznim številom svečk fotografiramo in mu zapojemo toliko pesmi, kot je dopolnil let. Vsekakor pa ne izpustimo pesmi »Vse najboljše zate« in ne pozabimo na voščilo. Otroke tudi navajamo na primerno rokovanje in očesni stik s slavljenecem.

Tudi Polžki skrbimo za zdrav način praznovanja. Posladkamo se s sadjem in se navajamo na zdrav

način prehranjevanja. Ravno tako slavljenec prinese v vrtec eno igračo, ki nam ostane v vrtecu, mi pa jo/ga obdarimo z mehko blazino, na kateri je prišit otrokov znak – enak, kot ga ima v garderobi.

Opažamo, da so tovrstna praznovanja zelo lepo sprejeta, otroci uživajo v sladkanju s sadnimi nabodali ali z narezanim sadjem, darila so obojestranska in gotovo lep spomin za vse. Tako s pesmijo in otroškim smehom gotovo preženemo vse zle sile, ki bi se utegnile pojaviti na ta dan ob slavljenecu, če pa preženemo tudi trmo ali nagajivost, pa še ni dokazano.

Ida, Andreja, Anja, Tadeja in Damjana ter otroci iz Otroškega vrtca Vrhpolje

Pustne čebele

Ne znamo si predstavljati življenja brez čebel. Tisti, ki so alergični na čebelji pik, si seveda lažje predstavljajo življenje brez čebel, a hkrati vedo, da je ta žuželka izjemno koristna in pomaga pri opraitvi skoraj tretjine rastlinske prehrane ter s svojim medom nudi zdrav zajtrk marsikomu, v času zime še posebej pride prav našim grlom kaka žlica medu ali medica, medenjaki in druge sladice, satovje v

medu, razni zdravilni sirupi in pripravki iz medu, propolis, cvetni prah in druge zdravilne učinkovine, iz čebeljega voska pa znamo Slovenci izdelati prav umetniške sveče in druge stvaritve.

V antičnih kulturah so ponekod na Bližnjem vzhodu in ob Egejskem morju imeli čebelo za sveto žival, ki povezuje naravo s podzemljem, kasneje pa je mnogim teoretikom in umetnikom pomenila simbol socialnih združenj, še posebej domače čebele, ki so postale simbol skupnosti in sodelovanja v njej. Na Slovenskem se srečamo s prav posebno avtohtono vrsto domače čebele, ki se imenuje kranjska sivka in velja za umirjeno in pridno vrsta čebel, ki je

namenjena pridobivanju medu in drugih čebeljih produktov. Ponos na to pridno čebelo se je pokazal tudi z izdajo slovenske poštne znamke z motivom kranjske sivke.

Oton Župančič je spesnil znano otroško pesem o Cicibanu in čebeli, ki se začne z verzi: »Čebelica leti z neba,

/ leti leti vse niže, / vse niže in vse bliže/čebelica leti z neba.« Na letošnji pust je v vrhpoljski vrtec priletelo kar pet čebel matic in poleg ostalih pustnih mask tudi dve mali čebeli delavki, tako da je bilo zelo veselo. V vrtecu že med letom izpostavimo pomen čebel,

zdravilnost
m e d u ,
koristnost
teh žuželk
in njihov
življenjski
ustroj ter
o t r o k e
navajamo
na uživanje
medu ter
spoštovanje

čebel. Poleg tega pa se o čebelicah naučimo še kakšno otroško pesmico ali v čebeljem slogu zaplešemo s pustno skupino tako, da vse teče kot po medu. Naj pustno rajanje zaključimo z Župančičevim verzom: »In Cici-Cici-Ciciban!/čebelica prepeva,/vse više poleteva,/za njo mi gleda Ciciban,« ter z željo, da bi nam vsem še kdaj sekira padla v med in bi se tako cedila med in mleko prav za vse.

Otroci in vzgojno osebje: Ida, Anja, Andreja, Tadeja in Damjana

Iz društev

Spreminjajmo svet na bolje

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Ajdovščina, ki je s svojimi programi za otroke, mlade in družine že več kot 30 let prisotno v ajdovski in vipavski občini, je letošnje leto začelo zelo aktivno. Evropsko leto prostovoljstva 2011, katerega slogan je tudi naslov prispevka, smo začeli v februarju, ko se nam je pridružil 27-letni prostovoljec Evropske prostovoljne službe Emilio Morillo del Castillo – Olivares.

Naš EVS prostovoljec Emilio iz Španije

Magister sociologije, športnik od pete do glave, bo v projektu »Prosti čas otrok in mladih« do decembra 2011 pomagal pri prostočasnih aktivnostih za otroke in mlade, samostojno pa bo vodil tudi predstavitve svoje države in kulture ter športne aktivnosti in igre na prostem. Emilio iz okolice Madrida ni prvič v Sloveniji, saj je tukaj z družino že preživljal počitnice. Očarali sta ga narava in ljudje, zato se je odločil, da se vrne in jo razišče. Življenjske preizkušnje so ga pripeljale do

Zimski počitniški utrip z ustvarjalnih delavnic

prostovoljnega dela in verjame, tako kot vsi prostovoljci našega društva, da lahko s prostovoljstvom spreminjamo svet. Na bolje.

Evropsko prostovoljno službo, ki jo sofinancira Evropska komisija, koordinira pa nacionalna agencija Movit NA Mladina, na društvu izvajamo že tretje leto. Mnogim Vipavcem je po vsej verjetnosti ostala v spominu EVS prostovoljka Latvijka Zanda Brikmane, ki smo jo gostili od julija 2009 do julija 2010. V istoimenskem projektu je predstavljala svojo državo in kulturo ter pripravila številne tematske ustvarjalne delavnice za vipavske osnovne šole, Cirius in za širšo javnost. Z rojakinjo Vipavko Alino Asberga Nabergoj sta v društvu Razmetano podstrešje organizirali likovno razstavo Alininih del, predstavitev Latvije in latvijskih jedi ter predstavitev Evropske prostovoljne službe. Pričujoči projekt je bil s strani naše nacionalne agencije Movit NA Mladina ocenjen kot primer dobre prakse in predstavljen na portalu EVE Direktorata za izobraževanje in kulturo Evropske komisije.

Ob snovanju tega prispevka se ravno zaključujejo zimske počitnice, ki so bile v znamenju ustvarjanja, tekmovanja, raziskovanja, športa in zabave. Marljivi prostovoljci so v vipavski osnovni šoli in na sedežu društva v Ajdovščini pripravili raznolike ustvarjalne delavnice; otroci so risali, izdelovali vetrnice in kolaže, okrasne magnetke ter skozi miselne uganke in zanke iskali in naposled tudi našli – skriti zaklad. Prostovoljec Emilio pa jih je popeljal v svet španskih iger, naučili pa so se tudi nekaj španskih besed in izštevanko. Mrzli zimski dnevi so bili kot nalašč za vjujanje po belih strminah, zato smo organizirali enotedenski smučarski tečaj za otroke in mlade na Črnem Vrhu ter zimovanje v Kranjski Gori. Zelo veliko zanimanje pa je bilo tudi za izlet v vodno mesto Atlantis in ogled filma v ljubljanskem Koloseju, tja smo popeljali kar dva avtobusa otrok.

Evropska prostovoljna služba kot ostale prostovoljne aktivnosti pri našem društvu prinašajo mladim bogate učne izkušnje, omogočajo razvoj družbenih veščin in kompetenc ter prispevajo k večji solidarnosti. Zato mlade in mlade po srcu vabimo v našo sredino, da kot prostovoljci prispevate svojo energijo in ideje za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih iz občin Ajdovščina in Vipava. Svoje predstavitve, kontaktne informacije in morebitna vprašanja naslovite na info@mdpm-ajdovscina.si Spremljate tudi naše aktivnosti na spletni strani www.mdpm-ajdovscina.si Bodimo prostovoljci, spreminjamo svet okoli sebe. Na bolje.

Urška Brežnjak

Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!

Pridruži se nam ob evropskem letu prostovoljstva.

Svet Evropske unije je razglasil leto 2011 za evropsko leto prostovoljstva in s tem podprl številne prostovoljne dejavnosti. Priznavanje prostovoljnih dejavnosti in ozaveščanje o pomembnosti prostovoljstva odpira nove možnosti in spodbuja vse nas, da se v letu dobrodelnosti in solidarnosti dejavno pridružimo kateri od prostovoljnih dejavnosti. Geslo leta prostovoljstva je »Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!«

V Sloveniji smo začeli z aktivnostmi že v začetku letošnjega decembra, ko je tudi mednarodni dan prostovoljstva. Prostovoljno delo je zelo razširjeno na različnih področjih in je odsev skrbi za bližnjega. Narediti nekaj dobrega in lepega za bližnjega v stiski je gonilo vseh, mladih in starejših, ki se radi vključujejo v prostovoljno delo kot prostovoljci. Prostovoljno delo lahko prispeva k omejevanju revščine, višji zaposljivosti, solidarnosti družbe in boljši kakovosti življenja. Leto prostovoljnih dejavnosti je tudi priložnost za spodbujanje tovrstnega dela.

Motivi za prostovoljno delo so zelo različni: nekateri radi pomagajo drugim in si tako bogatijo življenje z občutkom, da storijo nekaj koristnega za druge, da nekemu nekaj pomenijo, spet drugi tako ohranjajo socialne stike oziroma si nabirajo izkušnje za starševsko ali poklicno vlogo. Prostovoljno delo je zelo pomembno tam, kjer primanjkuje človeških energij, kjer družina ali država ne moreta pokriti potreb posameznikov. Predvsem mladi prostovoljci tako dobijo izkušnje, občutljivost in tudi priznanje. Pomembno je, da prostovoljci delajo s srcem, ni pa toliko pomembna njihova usposobljenost.

Ker je prostovoljno delo zelo pomembno in iskano, je v pripravi predlog Zakona o prostovoljnem delu. V njem je prostovoljno delo opredeljeno kot dopolnilo strokovnemu delu in družbeni odgovornosti, ki omogoča izboljšanje kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter prispeva k razvoju bolj plemenite in enakopravne družbe.

O prostovoljnem delu v okviru Rdečega križa Ajdovščina, ki vključuje tudi občino Vipava, smo razpravljali na zadnji seji območnega odbora v začetku decembra.

Ugotavljali smo, da so medčloveški odnosi skrhani, čedalje bolj prazni, nemirni, ker je življenjski tempo hud, nam zmanjkuje časa zase, kaj šele, da bi pomislili na druge. Zato smo se odločili, da bomo v letu prostovoljstva čimbolj spodbujali k sodelovanju v različnih aktivnostih in programih že malčke v vrteih, učence v osnovnih šolah, dijake v srednjih šolah in starejše. Za prostovoljca se lahko odloči vsak, ki je pripravljen deliti čas z drugimi in je pozitivno naravnani. Včasih sta potrebna samo nasmeh ali prijazna beseda.

Če ste pripravljeni pomagati sočloveku v stiski ali pomagati pri raznih aktivnostih v organizaciji Rdečega križa, vas bomo z veseljem sprejeli. Vse, kar vas zanima v zvezi s prostovoljstvom, boste izvedeli, če se nam osebno ali po telefonu oglasite na Območno združenje Rdečega križa Ajdovščina, Gregorčičeva 22 (bivša občinska stavba) ali na telefonsko št. 05 366-4930 vsak dan med 7. in 15. uro.

*Vera Kodrič,
predsednica OZ RK Ajdovščina*

100-kratni krvodajalec Valentin Bratina na sprejemu pri županu

V Sloveniji vsak dan približno 300 ljudi potrebuje transfuzijo krvi. Valentin Bratina iz Podrage je pomagal že mnogim, saj je oktobra lani na transfuzijskem oddelku šempeterske bolnišnice svojo življenjsko tekočino daroval stotič. Za njegovo izjemno človekoljubje mu je v začetku decembra priznanje izrekel tudi vipavski župan mag. Ivan Princes. Povedal je, da je g. Bratina boljše spoznal v obdobju, ko je bil ta predsednik Krajevne skupnosti Podraga. V spominu mu je ostalo njegovo zavzeto delo v dobro lokalne skupnosti, ni pa vedel, da je tudi velik krvodajalec, saj tega ni nikdar omenil.

»Prepričan sem, da je g. Bratina bogat človek, saj ga bogati notranje zadovoljstvo, ko pomaga,« je povedal. Svečanega sprejema pri županu sta se udeležili tudi predstavnici območnega združenja Rdečega križa. Predsednica združenja g. Vera Kodrič je g. Bratini na dan stotega odvzema izročila priznanje za njegova humana dejanja, vsi obiskovalci transfuzijskega oddelka pa so se tudi posladkali s »krvodajalsko torto«. G. Bratina želi s svojo krvjo drugim pomagati tudi v prihodnje. Kot pravi, bo kri daroval, dokler jo bo lahko.

*Irena Žgavc,
sekretarka OZRK Ajdovščina*

Misli o ljubiteljski kulturi

Društvo Vipavski tamburaši je v decembru na Miklavževo nedeljo priredilo tradicionalni celovečerni koncert, na katerem so orkester in njegova dirigentka prejeli priznanja »Tambura Paje Kolarića« za uspešno nastopanje na festivalu tamburaške glasbe v Osijeku v sosednji Hrvaški. Priznanje jim je podelil gospod Dragutin Križanić, umetniški vodja tamburaškega orkestra KUD Oton Zupančič iz Artič in ravnatelj Glasbene šole Brežice, obenem pa tudi član organizacijskega odbora festivala v Osijeku. O tem smo poročali že v prejšnji številki VG. Dodajamo še nagovor g. Križanića na tej prireditvi.

Dragi tamburaši, spoštovana dirigentka, dame in gospodje, ljubitelji kulture,

pred kratkim sem bil s svojim prijateljem, ki je drugače vinski filozof, razpravljala sva o vinu. Trgatev ni bila bogve kakšna pri nas na Bizeljskem, a o vinu se da vedno govoriti. In mi je moj vinski filozof govoril o tem, kaj to je vino. Je dar bogov. Ima malo alkohola, ima manj ali več kisline, ima buket, takšen ali drugačen. In je rekel, ali veš ti pravzaprav, v čem je največja prednost in pomen vina? Okrog vina se zbirajo dobri ljudje, to je njegova največja prednost. Drage dame in gospodje, enako je s kulturo, še posebej z ljubiteljsko kulturo. Okrog kulture se zbirajo dobri ljudje. In danes so v dvorani zbrani dobri ljudje, tako na odru kot poslušalci, zbrani zaradi tega, ker si želijo prehoditi magično pot od srca do srca. Pojem kulture je širok, rodoviten, samo sejati je treba, jo zalivati, treba jo je imeti rad. In potem pride žetev in danes žanjemo. Žanjemo lepoto, danes žanjemo zadovoljstvo, danes žanjemo ponos. Na vaših obrazih se to vidi, vaši obrazi so ogledalo tega, kar se dogaja na tem odru. A dogajajo se prekrasne stvari. Glasba je ogledalo človekove duše, to je njen nasmeh, njena solza, to smo danes že videli. Sijajno je videti, da nekdo joče, da potoči solzo zaradi takih stvari. Prekrasno! To pomeni, da smo uspeli. Da je kultura na pohodu ... Zamislite si, kako bi bilo, kakšen bi ta svet bil brez glasbe, brez kulture in v tem je pomen tega, da smo mi danes tu. Kultura je osebna izkaznica naroda, ne samo posameznika, ne samo Vipave, ne samo Slovenije, to je drobtinica v bogastvu kulture sveta. Na to moramo biti ponosni. Zato moramo biti hvaležni temu orkestru, ki je v letošnjem letu dosegel izredne rezultate. In jaz sem tu, da se jim na nek način zahvalim za doseženo in tamburaškemu orkestru Vipavski tamburaši podelim zlato plaketo »Tambura Paje Kolarića«, doseženo na največji tamburaški manifestaciji v svetu, na

katero vsako leto pride okrog trideset orkestrrov. Ta plaketa ima posebno težo. Dirigentka Neža Žgur pa prejme zlato plaketo za odlično dirigiranje na tem festivalu in bronasto plaketo za uspešno praiizvedbo kompozicije, njenega avtorskega dela (prvič izvedena skladba Hitro poplesavanje za flavto solo in tamburaški orkester; o.p.).

Podpirajmo kulturo! Iz dneva v dan jim dajmo pokazati, povedati, da jih imamo radi, da jih podpiramo, da se zavedamo tega, da bi bil svet drugačen brez njih, manj lep, manj vreden življenja. Samo tako - s kulturo, s pesmijo, s korakom ljudskega plesa, s sliko, z lepo izgovorjeno in zapisano besedo, bo človek človeku ostal človek.

Hvala lepa.

Kulturno društvo Vipavski tamburaši

Kreativno razmetani v letu 2010/2011

Zadnji meseci starega leta so bili za nas, kreativce, zelo pestri, saj smo se potrudili, da je bilo društvo vedno polno obiskovalcev in interesentov za naše dejavnosti.

Uspelo nam je izvesti veliko dejavnosti, katerih obiski so bili zadovoljivi, in upamo, da nam bo v prihodnje še naprej uspevalo pritegniti množično pozornost.

Začeli smo z **briškoljado**, ki je bila 16. oktobra, teden pozneje je potekalo potopisno predavanje o **Nacionalnih parkih ZDA**, ki nam jih je podrobneje opisal predavatelj Štefan Rehar.

V novembru smo imeli predavanje z naslovom: **Kako vzdrževati in ohranjati stare tekstilije**. Predavala nam je konservatorsko-restavratorska svetovalka Goriškega muzeja mag. Jana Šubic Prislan.

Izvedli pa smo tudi dve novi dejavnosti društva, in sicer:

- **poker**, ki je potekal 6. novembra v prostorih društva. Bilo je zelo veliko zanimanja za to igro, kar se je tudi poznalo na obisku. Zmagovalec je dobil simbolično nagrado,
- **večer družabnih iger**, ki je bil teden kasneje, 13. novembra. Igrali smo različne družabne igre, zraven pa je bilo tudi veliko smeha in dobre volje.

5. decembra smo zaigrali priložnostno igrico z naslovom: **Dedek in babica pripovedujeta o svetem Miklavžu**. Predstava je potekala v kulturnem domu Vipava. Minilo je že 20 let, odkar je ta dobrotnik začel obdarovati vipavske otroke. Brez odlične zasedbe mladih študentov in krajanov nam predstava seveda ne bi uspela, zato se zahvaljujem vsem, ki so pomagali pri pripravah celotne predstave.

Sveti Miklavž pa ni obdaroval samo otrok. Ker je bil že v Vipavi in imel poln koš daril, ki so mu še ostali, se je odločil, da obišče tudi starejše občane v Pristanu in člane Vere in luči. Vsi so ga bili zelo veseli, zato jim je obljubil, da jih naslednje leto zopet obišče.

V iztekajočih se zadnjih dveh tednih starega leta smo imeli potopisno predavanje z naslovom: **Finska z Božičkom**, ki nam ga je predstavil Štefan Rehar, in božično-novoletno čajanko, ki jo je skrbno pripravila članica društva Razmetano podstrešje Špela Bizjak.

Zbralo se je veliko ljudi, ki so se družili ob toplem čaju in odličnem pecivu, ki so ga spekle naše mame, zato gre vsa zahvala njim. Čajanko je z glasbeno točko popestrila violinistka Maruša Vrčon, organizatorica sama pa nam je predstavila kraje, ki jih je obiskala.

Med novoletnimi počitnicami pa so potekale tridnevne **zimske počitniške delavnice**. Tu so otroci izdelovali čestitke, okraske za novoletno smrečico in še druge stvari, primerne za ta čas.

Potem pa je nastopilo novo leto 2011 in člani društva Razmetano podstrešje smo s polno paro ter z veliko idejami nadaljevali naš program še naprej. V januarju in februarju smo zasedli vse vikende z dejavnostmi, ki se skozi leto večkrat ponovijo.

Izvedli smo:

- večer družabnih iger,
- delavnico izdelovanja zapestnic, ki je potekala tri sobote v društvu, da so si otroci nabrali dovolj znanja in spretnosti,
- slikarsko razstavo,

- potopisno predavanje o Tajski – podrobneje nam ga je predstavil Benjamin Tomažič,
- šah in
- briškoljado.

V naslednjih treh mesecih pa smo se člani odločili za bolj zahtevano dejavnost.

V Vipavi bo vsak vikend zvečer potekal **plesni tečaj**. Približen začetek bo konec meseca marca, oziroma v začetku aprila.

Poučeval nas bo izkušen učitelj plesne šole **Rebula**, zato vabimo vse zainteresirane plesne navdušence, da se nam pridružijo in prijavijo na e-mail: kreativci.rp@gmail.com ali na številko 041 814 401 (Nika) in 041 605 057 (Špela).

Vseh bomo zelo veseli. **Cena bo zelo ugodna, saj jo bo polovico plačalo društvo Razmetano podstrešje.**

Naše društvo je aktivno tudi na Facebook-u. Če imate račun, se včlanite v našo skupino in spremljajte ter komentirajte dogodke.

Oddajamo pa tudi prostor v najem za različne zabave, le poklicati morate na številko 041 814 401 (Nika). Kreativno razmetani se veselimo vašega obiska v prostorih stare šole v Vipavi.

Nika Kovačević,
predsednica Društva Razmetano podstrešje

Slikarska razstava „Svoje sanje sem vtakala vanje“

V soboto, 29. januarja, je v Društvu Razmetano podstrešje potekala slikarska razstava mlade umetnice Anje Lozar iz Vrtovina, študentke Pedagoške fakultete.

Razstavo smo otvorili z glasbeno točko violiniste Maruše Vrčon, potem pa nam je Anja povedala par besed o svojem konjičku.

Naslov razstave se je glasil Svoje sanje sem vtakala vanje, saj so njene slike nastajale predvsem ponoči, ko ni uspela zaspati, zato je naslov razstave bil kar primeren.

Anja je s svojo umetnostjo začela v sedmem razredu osnovne šole. Takrat je nastala tudi njena prva slika. Pravi, da je to njen hobi, saj da bi se profesionalno ukvarjala z umetnostjo, ni časa,

vendar takoj, ko ga dobi, vzame v roko čopič in paleto ter začne svoje misli risati na papir.

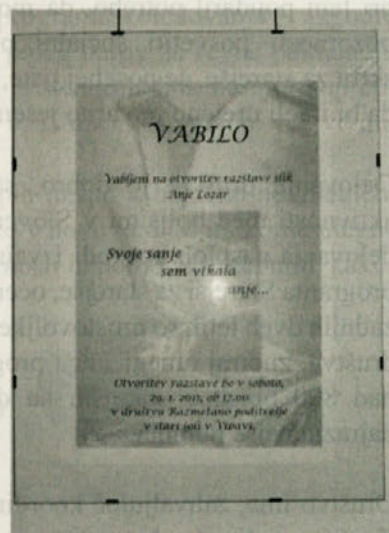
Nekatere slike je tudi že oddala. Človek kar ne more, da se ne bi zaljubil v prečudovite barvne podobe.

Na koncu je sledila še pogostitev in ogled posameznih slik avtorice, ki je sprejemala tako pohvale kot kritike.

Nazadnje je še poudarila, da bo kritik zelo vesela, saj bo vsaj tako vedela, kje je naredila napako, da se pri naslednjih umetnijah ne bo ponavljala.

Avtorica razstavljenih slik Anja Lozar

Nika Kovačević

Občni zbor Društva upokojencev Vipava

Društvo upokojencev Vipava, ki je bilo ustanovljeno leta 2003, ko je izstopilo iz ajdovskega društva upokojencev, danes združuje preko 600 članov. Zahvaljujoč Občini Vipava, ki je pred leti v najem dala opuščen prostor na Glavnem trgu št. 1 v Vipavi in izjemno marljivemu delu članstva, ki je s prostovoljnim delom prostor obnovilo, ima društvo danes lepo urejeno okolje, ki omogoča njegovo pestro delovanje. To obsega najrazličnejše aktivnosti; od športa, razvedrilnih dogodkov in srečanj v najrazličnejših oblikah, do programov, ki predstavljajo in izobražujejo, ter sproščenega druženja nasploh.

Pregled delovanja minulega leta in načrte za prihodnost je društvo strnilo na občnem zboru, 25. marca 2011, ki so ga vpletli v prijeten zaokrožen dogodek.

Po nastopu članic društva, ki so zapele nekaj pesmi, so člani najprej prisluhnili poročilom o delu društva in jih potrdili. Opravili so tudi volitve organov in vodenje društva v naslednjem mandatu zaupali Ivu Krušču.

Na občnem zboru, ki ga je vodil Jože Furlan, je stekla beseda tudi o razmerah in delu društva. Predsednik je izpostavil vlogo organizacije in pri tem poudaril potrebo, da mora društvo več pozornosti posvetiti socialni problematiki in skrbi za starejše, še posebej tiste, ki jim ni dano, da bi imeli urejeno in varno jesen življenja.

Delovanje društva je dobro, saj je po svoji aktivnosti med boljšimi v Sloveniji, tako glede delovanja nasploh kot tudi izvajanja posebnega programa Starejši za starejše, ocenjujejo. Samo v zadnjih dveh letih so prostovoljke in prostovoljci društva, znotraj omenjenega programa, opravili nad 800 obiskov starejših na domu, v obliki najrazličnejše pomoči.

Društvo ima, zahvaljujoč koordinatorki Francki Krašna, tudi obsežen program, ki skrbi za zdravo življenje članov, saj se v njegovem

okviru izvajajo testi zdravja – meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola, za kar vlada velik interes.

»Razmere, v katerih smo, niso prijazne«, povejo, zato bodo v društvu v bodoče posvetili še več pozornosti članom, sploh tistim, ki so pomoči potrebni, in oživljanju vrednot medgeneracijskega sožitja.

Delujejo sicer s skromnimi sredstvi članarine, zato si v bodoče, ker bi radi pomagali tistim, ki

Srečanje ob 8. marcu.

se srečujejo s kakršnimi koli stiskami, čimbolj pomagali.

Na resnost razmer je opozoril tudi predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Severnoprimske Alojz Vitežnik, ki je poudaril pomen sprejema paketa socialne zakonodaje, Zakona o malem delu in pokojninski reformi ter spregovoril tudi o tem, kako v razmerah splošne krize delovati v društvih.

Ob zaključku se je predsednik društva Ivo Krušec zahvalil vsem, ki so kakorkoli prispevali k dobremu delu društva, in izrazil željo, da bi k sodelovanju pritegnili nove člane in vse tiste, ki simpatizirajo in lahko pomagajo pri kar se da uspešnem delovanju in izpolnjevanju njihovega poslanstva.

Ivo Krušec

Silvestrski obisk vipavskih domov

Ves adventni čas so se otroci in mladi iz vse župnije v prostorih cerkvene hiše pripravljali na koledovanje. Izdelati je bilo treba škatle za zbiranje prostovoljnih prispevkov in nove krone, ki jih je lansko slabo vreme uničilo, se razdeliti v skupine, porazdeliti vloge in vaditi besedila ter zašiti še nekaj novih oblačil.

Tako pripravljani so se naši koledniki na silvestrovo zbrali pri jutranji sveti maši, kjer jih je gospod župnik blagoslovil. Po maši so se najprej okrepčali s skupnim zajtrkom v cerkveni hiši, nato pa v vsesplošnem vrvežu in gneči iskali oblačila, pokrivala, škatle, zvezde, svoje skupine ... Naposled se je vseh 34 osnovnošolcev in 11 mladih, v vlogah treh kraljev, pastirjev in spremljevalcev, podalo na pot. Za začetek kar skupno v župnišče, od tam pa so se v sedmih skupinah razkropili po vnaprej določenih delih Vipave, na Zemono in Gradišče.

Da na poti niso omagali, so v času kosila zanje poskrbele posamezne družine, kjer so se pošteno najedli in si nekoliko oddahnili. Tako so brez večjih težav dokončali svoje obhode.

Popoldne so se zadovoljni vračali v cerkveno hišo, kjer je sledil zaključni del: »delitev plena«. (Ops! Mogoče tega ne bi smela zapisati, saj take točke še nikoli ni bilo v programu koledovanja – »zgotovi« se kar sama od sebe, ker so Vipavci in okoličani tako radodarni, da poleg darov za revne poklanjajo tudi darove za kolednike – seveda v materialni obliki, ki se ji noben pošten kolednik ne more upreti: sladkarije in sadje. Polne omare podobnih artiklov doma gor ali dol – »zasluženi« so veliko več vredni in seveda – boljši!).

S tem se je trikraljevsko koledovanje za nas končalo. Ena izmed lepih navad v božično-novoletnem času? Tudi, vendar ne samo to: s svojimi otipljivimi sadovi sega krepko v novo leto. Marsikomu utegne spremeniti življenje. Na boljše, seveda. Je konkreten izraz naše solidarnosti in pomoči potrebnim, kakor lahko razberemo iz naslednjega pisma:

20 + G + M + B + 11
mir + pogum + blagoslov

Dragi Vipavci, prebivalci Zemona in Gradišča,

daleč je že tisti mrzel, a sončen silvestrski dan lanskega leta, ko smo se mudili v Vašem lepem kraju, nam pa je še vedno toplo pri srcu ob spominu na ta obisk. Ko smo od vrat do vrat premrzli oznanjali veselo novico o Jezusovem rojstvu, so nas greli vaši prijazni sprejemi in žareče oči.

Niste le sprejemali naših voščil in dobrih želja, ampak ste radodarno prisluhnili tudi prošnjam za pomoč revnim ter obilno napolnili naše škatle za prostovoljne prispevke. V času, ko to berete, so že v daljnih deželah: v Francoski Gvajani, Zambiji, Beninu, na Madagaskarju in Salomonih, kjer se pridno spreminjajo v zastavljene projekte za izboljšanje položaja domačinov.

Ob tako pristrčni in izdatni pomoči se zato iz srca zahvaljujemo:

- otrokom – kolednikom, ki ste nam podarili svoj čas, posodili roke, noge in glasove,
- vsem drugim, ki ste jim pri tem pomagali, jih spodbujali in krepčali,
- zlasti pa vsem dobrim ljudem, ki ste se odzvali prošnjam za pomoč in velikodušno darovali denarne darove.

Vse skupaj pristrčno pozdravljamo – s pesmijo, ki so vam jo zapeli koledniki ob slovesu:

Zdaj pa z bogom, hvala lepa,
se za dar zahvalimo,
da bi Bog vam vsem povrnil
to dobroto milostno.

Gašper, Miha, Boltežar

Torej? Na svidenje prihodnjo zimo!

Martina Krečič

Blagoslov kapele v Centru starejših Pristan

V soboto, 19. marca 2011, je bil blagoslov kapele v Centru starejših Pristan v Vipavi. Kapelo je blagoslovil in daroval sv. mašo v njej g. škof Metod Pirih. Somaševalo je pet duhovnikov oskrbovancev doma: g. Martin Pavlin, g. Efrem Mozetič, g. Branko Rudež, g. Alojz Munih, g. Dušan Bratina in povabljeni duhovnika: g. Franc Pivk in g. Albert Štrancar. Tega težko pričakovanega dogodka se je udeležilo vodstvo Pristana in preko 40 oskrbovancev doma.

Nagovor g. škofa Metoda Piriha navajam v celoti:

»Lani na današnji praznik smo blagoslovili ta dom in po enem letu, na isti praznik, blagoslovljamo kapelo v tem domu.

G. direktorju Martinu Kopatinu, da nam je določil prostor za to, ga. Martini Kete, ki je prostor oblikovala in ga opremila, diakonu Tihomirju in vsem, ki ste to delo spodbujali, se iskreno zahvaljujem.

Tudi če je kapela majhna in skromna, Jezus ima manjšo sobo, kakor sleherni oskrbovanec tega doma, je ta prostor v nekem smislu središčnega pomena. Vsi mi smo le ljudje, pa naj v družbi in cerkvi opravljamo tako ali drugačno službo. Samo on je Bog, naš skupni Oče in Odrešenik.

Njegovo srce bije za vsakega od vas. On je in bo tu navzoč od sedaj naprej tudi, ko ne bo sv. maše. Jezus nas vabi: »Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vam bom dal počitek. Vzemite nase moj jarem in učite se od mene, ker sem krotak in v srcu ponižen, in naši boste počitek svojim dušam« (Mt 11, 28–29).

Za nas je važno in zelo pomembno, da svoje srce, svoje bitje in vse svoje življenje povezujemo in posvetimo Bogu. Svojo povezanost z Bogom včasih tudi občutimo. V blagoslovni molitvi smo prosili, naj vsi, ki bodo sem prihajali poslušati božjo besedo in se udeleževali svetih skrivnosti, čutijo, da je tu navzoč Jezus Kristus.

V kapeli bo vsak dan sv. maša. Prav je, da se takrat tisto uro vsi verni v duhu povežete z evharistijo in duhovno pri maši sodelujete. V kapeli bodo čez dan še druge pobožnosti: rožni venec, v postu križev pot, šmarnice in še kaj drugega. V kapelo boste lahko tisti, ki ste pokretni, zahajali čez dan, da boste obiskali Jezusa, se z njim pogovorili in ga prosili.

V kapeli ni veliko prostora: tu je oltar, ki predstavlja Kristusa, potem tabernakelj, kjer Jezus prebiva dan in noč v sv. Rešnjem telesu, križ, znamenje največje Božje ljubezni, in Marijina podoba. Naj vas Marija, Božja in naša mati, spremlja, vas spodbuja, tolaži in opogumlja na vaši poti v prihodnost.«

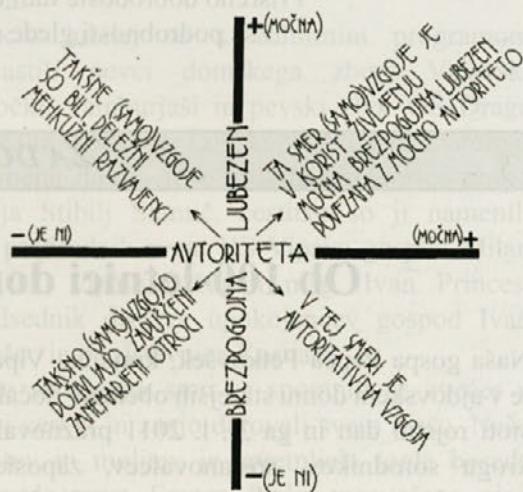

G. Martin Pavlin je v imenu duhovnikov oskrbovancev doma ob koncu opravil izrekel zahvalo vodstvu in osebju Pristana za sodelovanje in pomoč pri ureditvi kapele in g. škofu za materialno podporo in vse delo, ki je bilo potrebno, da je prišlo do ureditve kapele in blagoslova s sv. mašo. Navzoče je povabil k sv. maši tako med tednom v kapelo ob 9.30, kakor tudi k nedeljski sv maši, ki jo darujejo duhovniki oskrbovanci vsako nedeljo v tednu ob 10. uri v večnamenskem prostoru Pristana. Nedeljske sv. maše se namreč redno udeležuje preko 35 oskrbovancev doma. Zahvalo Bogu je zaključil z besedami: »Sv. Jožef je mož zahvale, kot »pravični iz Izraela«, ki je molil: Hvaljen Gospod, Bog naših očetov! Obiskal je svoje ljudstvo in ga odrešil. Prosimo ostani z nami Gospod!«

Martina Naglost

O vzgojnem plusu ...

Ob sklepu letošnjega Tedna družine je v sredo, 30. 3., v dvorani cerkvene hiše v Vipavi posredoval svoja dragocena spoznanja, znanja in modrosti o vzgoji p. dr. Karel Gržan (duhovnik, doktor znanosti literarnih ved, pisatelj, soustanovitelj komune za odvajanje od odvisnosti ...). V predavanju z naslovom VZGOJNI PLUS je opredelil izhodišče vzgoje kot vprašanje razmerja med brezpogojno ljubeznijo (predstavlja navpičnico) in med avtoriteto (predstavlja vodoravnico v vzgojnem plusu). Močna prisotnost obojega je smer pravega vzgojnega pristopa. Pri vzpostavljanju starševske avtoritete je potrebno Spoštovanje meja, ki so postavljene jasno in trdno. Potrebna je Pravičnost – enakomerna delitev. Odgovornost: Meja, ki ne zaboli, ne 'naredi'. Brezpogojna ljubezen: Rad te imam brezpogojno takšnega, kakršen si – v tvoji odličnosti in tvojem manjku. Starši naj dajo otroku 'štempelj' vrednosti. Kar zmoreš, moraš. Otrok pa naj ve, da je Bog vedno z njim.

... in župnijskem romanju, srečanju

Šestdeset romarjev najrazličnejših starosti iz Župnije Vipava se je 2. aprila odpravilo na pot v Oglej in na Barbano. V Ogleju smo si ogledali mogočno katedralo oglejskih patriarhov, čudovite obnovljene mozaike iz 4. stol., krstilnico ... V Ogleju smo imeli tudi sv. mašo, ki jo je daroval prof. Andrej Vovk, duhovni in strokovni vodja romanja. Pot je nato vodila do Gradeža in od tam z ladjico do otočka Barbana. Prijetna vožnja je bila

zlasti navdušujoča za otroke, ki so takoj zasedli 'zgornjo palubo', njihovo veselje se je nadaljevalo z nabiranjem školjk na obali Gradeža. Ob sklepu je bila iskrena zahvala g. Vovku za vse zgodovinske in druge podatke ter duhovno vodenje, pa tudi hvaležnost Bogu za čudovit pomladni dan, ki je vipavske župljane povezoval pri 'koreninah naše vere'.

* * *

Že zdaj pa lepo vabljeni na
ROMANJE DRUŽIN ŽUPNIJE VIPAVA – V NEDELJO, 12. junija 2011, v Kanji dol.

Neokrnjena narava nudi krasno okolje za potek srečanja.

Poskrbljeno bo - za najmlajše (otroško varstvo),

- za malo starejše otroke (ustvarjalne, pevske delavnice, športne dejavnosti)
- in za zakonce/starše (gosta bosta Vilma in Dani Siter – Družina in Življenje).

Poskrbljeno bo tudi za duhovno hrano – skupno sveto mašo bo daroval msgr. Slavko Rebec.

Prisrčno dobrodošle tudi družine, ki ste v Vipavi novo priseljene!

Vse podrobnosti glede srečanja bodo pravočasno objavljene.

Barbara Tomažič

ZA DOM IN DRUŽINO

Ob 100-letnici domačinke Pepce Petkovšek

Naša gospa Pepca Petkovšek, krajanka Vipave, je v ajdovskem domu starejših občanov dočakala stoti rojstni dan in ga 31. 1. 2011 praznovala v krogu sorodnikov, sostanovalcev, zaposlenih v tem domu, nekdanjih učencev in učiteljev na vipavski osnovni šoli ter drugih prijateljev in znancev.

Ni nam znano, kdaj smo v Vipavi imeli zadnjega stoletnika ali stoletnico. Kakor kažejo naše matične knjige, je bilo to pred več kot 150 leti. Zato je ta visoka življenjska obletnica gospe Pepce Petkovšek še posebej zaznamovala vipavsko zgodovino in smo tega dogodka še bolj veseli.

Naj na kratko predstavim življenjsko pot naše stoletnice.

Naša Pepca je bila rojena točno pred 100 leti v Sanaboru pri Ježevih, materi Antoniji Bajc iz Višenj in očetu Jožetu Ježu, ki je bil čevljar. Doma pa so imeli eno njivico, enega prašička in eno kravico v eni štalci. V družini je bilo pet otrok, ki so svoja otroška leta preživljali v taki revščini, da so se veselili olupkov sosedovega krompirja. To je bil čas I. svetovne vojne. Otroci so že zgodaj postali pastirji pri kmetih. Pri osmih letih so zgubili mamo in zato je naša Pepca odraščala pri teti Meti v Trševju. V šolo je hodila nekaj časa na Col in nato v Podkraj, seveda peš, za kar je porabila dve uri hoda. Pri 14 letih je šla že služiti k Boletovim v Trševje za 35 lir na mesec, nadaljevala z isto službo na veliki kmetiji Lenassijevih v Hraščah pri Postojni za

60 lir na mesec. Leta 1931 jo najdemo v Dupljah kot dekle pri Sandrovih in kot članico dekliške Marijine družbe Vrhpolje. Njen gospodar Viktor je povedal, da še nikoli ni imel tako pridne deklet, kot je bila naša Pepca. Iz gnojnične jame mu je celo rešila sina Vika, ki jo je obiskal in ji zaželel vse najboljše, dan po njenem slavlju.

Iz Dupelj je prišla v Vipavo in delala pri gospodarju Ivanu Hribu, kmetu in gostilničarju, kjer je spoznala moža in mizarja Ivana Petkovška, domačina, in se z njim poročila leta 1935. Za »balo« si je pripravila 30 rjuh, 24 brisač in 24 kuhinjskih krp. Kot mlada žena je v Vipavi pristopila v žensko Marijino družbo. S težko

Stoletnica Jožeta Petkovšek s sinom Jožetom

prisluženim denarjem si je leta 1937 kupila majhno hišico v Podfarovžu v Vipavi. Družinica se je povečala z rojstvom sina Jožeta leta 1936 in sina Andreja leta 1942, ki pa je umrl l. 1998. Od prvega zaslužka dalje pa je Pepca skrbela še za svoja brata Ludvika in Jožeta, sestro Micko in nečaka Ivana,

ki so kar naprej pričakovali njeno pomoč. V življenju je za preživetje počela mnogo stvari. S sestro Micko sta nabirali maline na Nanosu.

Nastop Vipavskih tamburjašev na praznovanju

Ko je bila bera bogata, jih je nabrala do 17 kg. Prodajala je »puter« in domača jajca v Trstu. Tja je hodila peš s »korejto«. Potovanje je opravila v treh dneh. Doživela je prihod Italijanov, ki so ji potujčili priimek v Pecozzi in odgnali moža in očeta Ivana na Sicilijo v »bataglione speciale«. Odslej je morala sama do konca vojne skrbeti za družino. Ob prihodu Nemcev se je s sinovoma in zibelko v spremstvu partizanov umaknila na Nanos, tu preživela napad Nemcev in pri Margonu goreče molila rožni venec in končno leta 1945 dočakala svobodo in vrnitev moža Ivana iz partizanskih enot.

Naša slavljenska si je vsakdanji kruh služila tudi v vojaški pralnici v Vipavi, kjer je bilo tako mraz, da je mokro perilo zmrzovalo na perilnikih. Zaradi težkih razmer v pralnici je zbolela za trebušno tuberkulozo. Pozdravil jo je znani vipavski zdravnik dr. Rozman. Po okrevanju se je leta 1956 zaposlila na osnovni šoli v Vipavi in postala odlična kuharica v mlečni kuhinji. Po njenih dobrih in zdravih obrokih se jo še danes spominjamo takratni učenci. Iz 20 kg moke je zamesila odlično masleno testo za kruh, ki so ga spekli v Poniževi pekarni. Učenci smo dobili za malico zdrave mineštre, solate, domač kruh, posebno se spominjamo njene »pašte« z golažem iz mletega mesa in še veliko dobrot. Skuhala nam je tudi čokolado. Po šoli je dišalo po mleku v prahu, ki je prihajalo k nam iz Amerike v tako imenovanih »unra« paketih. Ob vsem tem pa je obdelovala še šolski vrt, iz katerega je imela za šolske malice vso domačo zelenjavo. Seveda je zanj skrbela tudi med počitnicami. Kuharica Pepca takrat ni imela nobenih strojev za pomoč, vse je morala sama ročno opraviti. Kuhala je na majhnem štedilniku na drva. Na delo je prihajala zgodaj zjutraj, posebno takrat, ko je morala za

200 otrok očistiti in oprati solato. Povedati moramo, da je bila vipavska šola takrat prva na Goriškem, ki je uvedla tople in zdrave obroke šolskih malic. Gospo Pepco, šolsko kuharico, je vodstvo šole za njeno pridnost in vestno delo v mlečni kuhinji predlagalo za odlikovanje, ki ga je prejela leta 1966 v Ajdovščini in dobila »Medaljo dela« s finančno nagrado. Iz te zaposlitve je šla leta 1969 tudi v pokoj. Od leta 2007 ga preživlja v tem domu ob dnevnih obiskih sina Jožeta, ki kot angel varuh bdi nad njenim življenjem. Njeno zanimivo življenjsko zgodbo smo objavili v Vipavskem glasu leta 2002.

Pepcin jubilej so s kulturnim programom počastili pevci domskega zbora Vipavski vrabčki, Tamburjaši in pevski zbor OŠ Draga Bajca iz Vipave ter Lovski pevski zbor Zlatorog. V imenu doma ji je voščila direktorica gospa Tanja Stibilj Slamič, čestitke so ji namenili še predsednik sveta KS Vipava gospod Milan Poljšak, vipavski župan mag. Ivan Princes, predsednik društva upokojencev gospod Ivan Krušec in predstavnica Karitasa.

Naše slavljenske smo se spomnili še zvečer v farni cerkvi in zanjo darovali sveto mašo. Našo daritev in molitev je spremljala topla beseda gospoda mng. Franca Pivka, posvečena njej, in ubrano petje cerkvenih pevcev na koru. Po maši pa smo se zbrali ter se jo spominjali še v cerkvenem domu. Z nami je bil tudi sin Jože. Preko njegovega telefona smo slišali tudi Pepcin glas, sporočila nam je pozdrave in se zahvalila za vse molitve in dobre želje ob njenem 100. rojstnem dnevu.

Slavljenska reže praznično torto

Draga naša Vipavka Pepca, pričevalka 100-letne zgodovine, pokončna in vztrajna žena in mati – sprejmite iskrene čestitke za vašo držo, vero, delavnost in poštenje, ki smo ga deležni v vašem dolgem življenju. Da bi se v domu dobro počutila in da bi Vas spremljal Božji blagoslov, Vam želimo v uredniškem odboru Vipavskega glasa in vsi krajanji Vipave.

100-letnik med nami

V mesecu februarju smo na Slapu obeležili prav poseben dogodek. Naš vaščan Matija Ambrožič je

praznoval svoj 100. rojstni dan. Rodil se je 22. septembra 1911 na Slapu. Letošnji slavljenec je v zgodovini vasi prvi 100-letnik, zato smo nanj še toliko bolj ponosni. Svojo jesen življenja že sedmo leto preživlja v domu starejših v Ajdovščini.

Slavljenec je zrasel v družini, v kateri je bilo 11 otrok. Bil je šesti po vrsti. Otroštvo je preživel ne kmetiji. Ko je prihranil nekaj denarja, si je kupil kolo, kar pa je bilo v tistih časih redkost.

S sosedovo Amalijo Potrata se je leta 1948 poročil. V zakonu sta se jima rodila hčerka

Magda in sin Bogdan.

Kljub visoki starosti rad igra karte, šah in rešuje križanke. V domu imajo tudi pevski zbor, kjer rad tudi poje. Pevski zbor se imenuje Vipavski vrabčki. Vsako leto ga obiščemo v imenu Karitasa za božič in velikonočne praznike. Obiska je vedno zelo vesel in veliko nam pove. Vedno ga zanimajo novice iz domačega kraja. Ko imamo poleti mašo za starejše občane, se je rad udeleži.

Točno ta dan smo pripravili praznično sveto mašo v župnijski cerkvi na Slapu. Farni zavetnik sv. Matija ga dobro varuje in naj ga ohrani zdravega in krepkega še vrsto let.

Sorodniki so pripravili slavje v bližnji šoli. Tu smo mu voščili, nazdravili in mu zaželeli, da bi bil še dolgo med nami.

Karmen S. Rondič

Radio Ognjišče na obisku

Skoraj ni gospodinjstva, kjer ni televizije in radia. Preko radia poslušamo dnevne novice in veliko dobre glasbe. Posebno mi je všeč, če vrtijo slovenske pesmi. Včasih zraven tudi zapojem. Radio Ognjišče predvaja zelo zanimiv program in vsak lahko sliši kaj zanimivega.

Preko radijskih sprejemnikov smo izvedeli, da bo radio Plamen gostoval v Vipavi, zato sem se takoj odločila, da se udeležim prireditve. Lepo je namreč v živo videti radijske voditelje, ki jih sicer poznamo le po glasu. To novico sem omenila tudi prijateljici Mariji, ki je bila navdušena. V petek smo se zbrali v Škofijski gimnaziji v Vipavi. Dvorana se je hitro napolnila. Med gosti smo zasledili nekatere poznane osebe.

Na odru so se kmalu razvrstili radijski junaki in predstavili svoj delavnik na preprost, hudomušen način. Kot vedno se je odlično izkazal g. Jure Sešek v glavni vlogi, prav nič pa ni zaostajal g. Marjan Bulič, ki je odigral številne vloge.

Vse smo nagradili z aplavzom. Povedali so nam, da jih čaka še veliko predstavitev po Sloveniji. Želimo jim še veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Karmen Smet Rondič

Pustovanje na Gradišču

Na lepo nedeljsko popoldne, 6. marca 2011, sta glasba in razpoloženje v Kulturni dom na Gradišču privabila pester izbor najrazličnejših mask in maškar različnih starosti.

Ob glasbi ter pestri ponudbi pustnih dobrot, sladkarij in pijače in ob napovedi lepih nagrad so se predstavile maskare z Gradišča, pa tudi iz Vipave. Posebej želim pohvaliti organizatorje te prireditve,

Mateja in Štefana Leban, ter vse, ki so jim pri tem pomagali in poskrbeli za lep, prijeten in živahen pustni karneval. Tudi to je organizacija in podpora predsednika KS in vsega iniciativnega odbora. Bilo je lepo.

*Za KS Gradišče pri Vipavi
Lučana Leban*

Čistilna akcija

V KS Gradišče pri Vipavi se je končno začelo nekaj dogajati. Novo izvoljeni predsednik Peter Jež, se je s

pomočjo vseh članov sveta KS z vso odgovornostjo lotil odgovornega dela. Že v kratkem času je prišlo do velikih sprememb na bolje. Že kar nekaj bivših članov in predsednikov KS je veliko storilo za našo vas (Stane Marc, Stane Jež, Ljuba Miška Česen, Drago Bukovič, Ignac Vidmar ...), pa gotovo še kdo, saj so želeli, da naša vas zacveti z vsem žarom, ki ga premorejo z lepo urejeno cerkvijo, hišami, objekti. Seveda je potrebno pred svojim pragom tudi pomesti. Zato smo organizirali čistilno akcijo, ki je potekala 26. marca 2011. Akcije se je udeležilo približno 25 krajanov, s predsednikom KS na čelu. Nabrali so

kar veliko smeti, polomljenih vej in plastike. Po končanem delu pa je bilo potrebno poskrbeti tudi za primerno postrežbo. Prav gotovo je bil pasulj primerna hrana za delavce, saj so bili krožniki čisti in jih skoraj ni bilo potrebno pomivati.

Če bomo vsi krajanje poskrbeli za svojo okolico: smeti ločevali na ekoloških otokih, obrezovali grmičevje in žive meje, da ne bodo ogrožale varnosti voznikov, pobrali kdaj pa kdaj tudi kake odpadke ob poteh, ki jih nanosi burja, in poskrbeli za urejenost naših domov in okolice, se bomo prav gotovo dobro počutili v tem našem edemu kulture, kulinarike, pridelovanja dobrih vin ter prijaznih ljudi.

*Za KS Gradišče pri Vipavi
Lučana Leban*

Materinski dan

V nedeljo, 27. marca 2011, smo po dolgem času v naši KS Gradišče obeležili materinski dan – družinski praznik s proslavo, ki smo jo pripravili ob podpori predsednika KS in vseh sodelujočih.

Medse smo povabili Cerkvni otroški pevski zbor pod vodstvom Katje Poljšak, Ljudske pevke z Gradišča pod taktirko Srečka Petriča ter prvič v našem kraju Moški pevski zbor župnije sveti Štefan pod vodstvom Marka Fabčiča.

Zelo smo bili veseli sodelovanja otrok z Gradišča, naših najmlajših, ki so jih starši lepo pripravili na nastop.

Zavedamo se, da so otroci naše največje bogastvo in da jih moramo pripraviti za življenje, ki jih iz dneva v dan preizkuša in postavlja nešteto ovir na njihovi poti. Z udeležbo na takih prireditvah jih bomo pripravili na to, da bodo samozavestni in se bodo sposobni vključiti v širšo družbo z odgovornostjo, saj se bodo tudi zavedali, da so pomemben člen v dogajanju v ožji in širši okolici.

Zelo veseli smo bili nad odzivom krajanov na naše povabilo, saj je bilo prisotnih preko sto poslušalcev

in sodelujočih. Poslušalci so bili navdušeni in želijo si še veliko takih druženj in prireditev.

Iskrena hvala vsem sodelujočim in vsem, ki so kakorkoli pomagali k tako prijetnemu praznovanju.

Želja je ena sama, želja po druženju, pogovoru in izmenjavi izkušenj in mnenj. Manjka nam neposrednega druženja. Naj ta prireditev ne bo izjema.

*Za KS Gradišče pri Vipavi
Lučana Leban*

Drobni nasveti

Če jutro ni lepo, naj ga tvoja vedrina naredi takega.

Nauči se uživati zadovoljstvo ob dobro opravljenih stvareh.

V vsaki nadlogi poišči novo priložnost.

Ne delaj zaradi priznanja, a delaj tako, da ga boš vreden.

Ne pozabi, da nas na koncu presojuje po tem, kar smo dali in ne, kar smo dobili.

Bodi zadovoljen s tem, kar imaš, in se trudi, da bi dosegel tisto, kar si želiš.

Za hvaljenje porabi še enkrat več časa kot za kritiziranje.

Kritiziraj vedenje, ne človeka.

Pisali so nam:

Za božične in novoletne praznike ter ob 25-letnici izhajanja Vipavskega glasa so se nas spomnili in nam zaželeli vse dobro tudi za naprej:

Ivan Rehar, Francija,

Jurij Rosa, Poreče,

Danica Makovec, Duplje,

Martin Silvester, Ljubljana,

Olga Podobnik, Ljubljana,

Ivan Krašna, Budanje.

Vsem najlepša hvala.

Uredniški odbor

ZA RAZVEDRILLO

VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET

VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	ŠIROKA MESTNA ULICA	IME IN PRIMEK PREDSEDNIKA KS VIPAVA	ZIDAK	NASLOV ROMANA EMILA ZOLAJA	IME IN PRIMEK VIPAVS. ŽUPANA	AVTO-MOBILSKA OZNAKA TRSTA	IME GRAFIKA OTRINA	VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	BORILEC V ARENI PRI STARIH RIMLJANIH	VIPAVSKA CVET-LIČARNA	SESTAVIL VLADIMIR ANŽEL
GLAVONOŽCI IZ MEZOZOJKA								KRAJ PRI LJUBLJANI	GREGOR TOZON AMER. PRED. ULYSSES S (1822-1885)			DESNI PRITOK VISLE NA POLJSEKM
VIPAVSKI ČASOPIS, KI IZHAJA ŽE 25 LET												
OBLIKA ŽENKSEGA IMENA HELENA						OGRAJEN PROSTOR POLDRAG KAMEN						
NAMERA, NAKLEP							VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	GL. MESTO JEMNA GRŠKA BOGIN JUTRANJE ZARJE				
ŽENSKO IME, TUDI HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA				PETER HROVATIN MIREN ČLOVEK			RIMSKI PESNIK QUINTUS (299-109) ... VI, ONI					VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET
JOŽE PAPEŽ			ZMANJŠAN UGLEJ, VELJAVA EVROPSKI VELETOK								RADIO-AKTIVNA KOVINA, JEDRSKO GORIVO	ODPRTA TELESNA POŠKODBA
VNETJE AORTE								TVOR PREDOR				
VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	MOŠKO IME LOPATICA PRI PLUGU					IME NOVINARJA NA RADIJU OGNJIŠČE SALIHOVIČA	VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	PRVI DEL BIBLIJE, PENTATEUVI π				
DEL POGONSKIH STROJEV							VELIK DOMAČ PTIČ ŽELEZNIŠKA KOMPOZICIJA					
TOMAŽ ŠALAMUN			ENOTA ZA TEMPERAT. NAŠA TOVARNNA PAPIRNIH IZDELKOV							KEM. ZNAK ZA NATRU NIZEK MOŠKI GLAS		
NAJNIŽJI ROB STREHE, NAPUŠČ				KURIR HRVAŠKO MOŠKO IME				EMA BAJC NALIV, MOČAN DEŽ			OBLIKA ŽENSKEGA IMENA CECILIJA	VIPAVSKI AVTO-MOBILSKI SALON
GLAVNO MESTO STARE BABILONIJE					VIPAVSKI LOKAL, SVETOPIS. MESTO							
VIPAVSKI GLAS ŽE 25 LET	KRATICA STRANKE VIPAVSKE POSLANKE	PREMZ ZA LES, KOVINE GRŠKI BOG MODROSTI				ZAPOREDNI ČRKI ABCIDE ŽIGA TURK			KAČJI GLAS TIROLSKA REKA			
ROJSTNA VAS UREDNICE VIPAVSKEGA GLASA							KRATICA VELIKE SPORTNE PROJEKTIVE EVGEN CAR			LJUBO MARC IVANKA KODELJA		
NOVA VIPAVSKA TRGOVINA DRUŽBE BANDELLI												
PTIČJA SAMICA						NAS NAJVEČJI PISATELJ IVAN						

Rešitev iz 95. številke VG

Vodoravno: za razvedrilo, antisemitizem, kaos, ten, kuga, AN, rasa, sin, njoki, NR, Oto, Tebanci, plan, čd, okarina, VII, PF, re, or, **iz naše**, Dev, **preteklosti**, aa, EN, vrtenje, veljak, kardan, ali, rokav, RZ, MP, ro, Ljubo, ZD, aker, jašek, Art, Ajaja, TC, dur, Panamke, ožina, Korvin, milarna, VA, Ni, Ines, **iz naše KS**, Nora, Kirm, KIA

Navpično: akant, Vipava, **za dom in**, znanje, Izrael, **družino**, Ato, **občine**, lim, triler, ris, kad, atej, PA, Nasa, as, rin, pšenar, kapar, zeta, cofek, Koreja, Nik, vmesnik, LV, koran, Azi, Einar, ar, orka, jak, NR, DT, **predstavljamo vam**, rik, Oli, eter, ja, Kraš, **iz ustanov in društev**, EK, legionar, jazbec, Inki, Oman, en, OK, Nisa.

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 1.1.2011 DO 31.3.2011

Ambrožič Pavel	Slap	20 €
Andlovec Anton	Gradišče	10 €
Benčina Barbara	Avstralija	40 €
Bizjak Liljana	Pod gradom 11	50 €
Bizjak Neva	Vrhpolje	20 €
Brajovič Cvetka	Ljubljana	40 €
Clemenž Majda	Ljubljana	15 €
Fabčič Slavka	Podgrič	25 €
Fabčič Tadej	Glavni trg 16	20 €
Furlan Doroteja	Manče	10 €
Gul Marija	Lože	20 €
Hrovatin Angel	Ljubljana	15 €
Hrovatin Ljudmila	Duplje	20 €
Jež Daniel	Gradišče	10 €
Kobal Cvetka in Andrej	Podkraj	25 €
Kobal Ivan	Ljubljana	40 €
Kobal Magda	Glavni trg 15	30 €
Kodelja Aleš	Budanje	20 €
Kukar Stanislava	Ljubljana	50 €
Lavrenčič Agna	Ljubljana	30 €
Lavrenčič Anica	Trst	30 €
Lemut Ana Gabrijele	Ajdovščina	30 €
Nabergoj Rina	Ajdovščina	10 €
NN		20 €
Petrič Jože	Gradišče	20 €
Ralič Slavka	Ljubljana	25 €
Rehar Ivanka	Pod gradom	20 €
Sancin Lejla	Trst	30 €
Sever Bruno	Branik	15 €
Škrbet Regina	Globoko	20 €
Štefin Majda	Vojana Reharja 18	30 €
Štekar Marija	Slap	10 €
Trdan Pavle	Ljubljana	35 €
Turk Željka	Slap	20 €
Virant Mara	Vojkova 3	20 €
Žorž Veronika	Slap	20 €
Žvanut Jože in Marica	Podraga	15 €
Skupaj		880 €

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR KS Vipava 01336-6450860755 s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
APRIL 2010
770 izvodov

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Milan Poljšak in Polona Puc - lektorica

Naslednja številka bo izšla predvidoma v juniju 2011. Vljudno prosimo vse, ki bi radi kaj zapisali za naše glasilo, da svoje prispevke pošljete do konca maja ali najkasneje v prvem tednu junija na elektronski naslov vipavski.glas@gmail.com.

Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. (05) 366 50 68 (Gizela) ali (05) 366 50 98 (Magda).

VSEBINA

Iz naše preteklosti

Pavlinova knjižnica v Vipavi (2. del)	stran 1
Spomini na Vipavsko in Vipavo 1945 (3. del)	stran 6
Vipavski izseljenci na pragu Amerike (1. del)	stran 10
Telesnokulturna društva v Vipavi pred prvo svetovno vojno	stran 15
Duhovnik Otmar Črnilogar, predsednik Planinskega društva Vipava (1967-1970) (1.del)	stran 17

Predstavljamo vam

Spomin na mons. Jožka Kraglja	stran 21
-------------------------------------	----------

Iz naše KS

Poročilo o delu KS Vipava v letu 2010	stran 22
Poslovno poročilo za leto 2010	stran 23
Čestitka ob jubileju	stran 23
Življenje ob trti in kršinu	stran 24
Obvestili	stran 24

Iz naše občine

S področja družbenih dejavnosti	stran 24
Obnova rezidenčnega poslopja Lanthierijeve graščine v Vipavi	stran 25
Obnova strehe na cerkvi v Logu	stran 26

Iz TIC-a

Vipavska dolina na sejmu Alpe Adria	stran 27
Kulturni praznik – praznik vipavske trte	stran 29

Iz ustanov in društev

<i>Iz ŠGV</i>	stran 30
---------------------	----------

Iz OŠ

Dan pri policistih	stran 31
Preventivno predavanje o nevarnosti uporabe pirotehničnih sredstev	stran 32
Naše zvezde	stran 32
Naše zvezde - zahvala	stran 33
Pika Nogavička	stran 34
Obvestilo	stran 34

Iz Otroškega vrta

Sadje za rojstni dan prežene vse zle sile stran	stran 35
Pustne čebele	stran 36

Iz društev

Spreminjajmo svet na bolje	stran 37
Bodi prostovoljec, spreminjaj svet	stran 38
100-kratni krvodajalec Valentin Bratina na sprejemu pri županu	stran 39
Misli o ljubiteljski kulturi	stran 39
Kreativno razmetani v letu 2010/11	stran 40
Slikarska razstava 'Svoje sanje sem vtakala vanje'	stran 41
Občni zbor Društva upokojencev Slovenije	stran 42

Iz naše župnije

Silvestrski obisk vipavskih domov	stran 43
Blagoslov kapele v Centru starejših Pristan	stran 44
O vzgojnem plusu ... in župnijskem romanju, srečanju	stran 45

Za dom in družino

Ob 100-letnici domačinke Pepce Petkovšek	stran 46
100-letnik med nami	stran 48
Radio Ognjišče na obisku	stran 48
Pustovanje na Gradišču	stran 48
Čistilna akcija	stran 49
Materinski dan	stran 49
Drobni nasveti	stran 50
Pisali so nam	stran 50

Za razvedrilo

Križanka	stran 51
----------------	----------

Ajdovščina

SP-dom 908(497.4)Uc

VIPAUSKI

2011

352.9(497.4 Vipava)

0138304,96

COBISS e

REPUBLIKA SLOVENIJA
NACIONALNA KNJIŽNICA

